

SRR 4/2014 rd

**STATSRÅDETS REDOGÖRELSE OM PLANEN
FÖR DE OFFENTLIGA FINANSERNA 2015—2018**

Statsrådet har antagit planen för de offentliga finanserna 2015—2018

PLAN FÖR DE OFFENTLIGA FINANSERNA 2015—2018

Statsrådet har i dag, sedan ärendet undergått förberedande behandling i finansutskottet, med stöd av 2 § i statsrådets förordning om en plan för de offentliga finanserna (120/2014), 1 § i förordningen om statsbudgeten (1243/1992) och statsrådets beslut av den 24 april 2003 om principerna för uppgörande av ramförslag för statsfinanserna, budgetförslag samt verksamhets- och ekonomiplaner meddelat följande beslut om ramarna för statsfinanserna:

1. Bestämmelser som styr skötseln av de offentliga finanserna

EU-bestämmelserna, särskilt stabilitets- och tillväxtpakten, anger ramarna för skötseln av de offentliga finanserna i medlemsstaterna. Stabilitets- och tillväxtpaktens förebyggande del säkerställer att finanspolitiken är hållbar under normala konjunkturväxlingar, medan den korrigerande delen fastställer den ram inom vilken länderna ska vidta korrigerande åtgärder i en situation med alltför stora underskott. Alltför stora underskott uppkommer när länderna bryter mot den ena eller vardera gränsen som fastställts i EU-fördraget och enligt vilka underskottet i de offentliga finanserna inte får överstiga 3 procent och den offentliga sektorns skuld inte får överstiga 60 procent i förhållande till BNP.

Målsättningen för de offentliga finanserna styrs av det medelfristiga målet för de offentliga samfundens saldo. Detta mål ska säkerställa säkerhetsmarginalen i förhållande till underskottsgränsen på 3 procent samt ett snabbt uppnående av hållbarheten. Varje medlemsstat fastställer sitt eget medelfristiga mål. Iakttagandet av målet ska inbegripas i de nationella medelfristiga ramarna för de offentliga finanserna.

1.1. EU-bestämmelser

Saldot i de offentliga finanserna i medlemsstaterna, målens lämplighet och åtgärderna för att uppnå dem följs och utvärderas inom ramen för den europeiska planeringsterminen.

Planen för de offentliga finanserna uppfyller kraven på både budgetramverk för de offentliga finanserna enligt direktiv 2011/85/EU och den finanspolitiska medelfristiga planen enligt förordningen (EU) 473/2013 om förebyggande kontroll av budgetplaner.

Planen för de offentliga finanserna utgör grunden för 2014 för Finlands stabilitetsprogram.

1.2. Nationella bestämmelser

Planen för de offentliga finanserna görs upp enligt statsrådets förordning (120/2014). Förordningen grundar sig på den s.k. finanspolitiska lagen (Lag om sättande i kraft av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i fördraget om stabilitet, samordning och styrning inom Ekonomiska och monetära unionen och om tillämpning av fördraget samt om kraven på de fleråriga ramarna för de offentliga finanserna, 869/2012), som innehåller bestämmelser om målet för det strukturella saldot och korrigeringsmekanismer för uppnående av målet.

Syftet med planen för de offentliga finanserna är att stödja beslutsfattandet med anknytning till de offentliga finanserna och iakttagandet av det medelfristiga målet för det strukturella saldot i de offentliga finanserna. Planen för de offentliga finanserna omfattar hela den offentliga sektorn, inbegripet statsfinanserna, den kommunala ekonomin, lagstadgade arbetspensionsanstalter och andra delar som gäller socialskyddsfonder. Statsrådet gör upp en plan för de offentliga finanserna för valperioden och ser årligen över planen före utgången av april under de följande fyra åren.

2. Mål som styr skötseln av de offentliga finanserna samt den finanspolitiska linjen

I enlighet med statsrådets förordning (120/2014) ställs det i planen för de offentliga finanserna upp ett mål för saldot för hela den offentliga sektorns finanser samt dessutom från och med 2015 särskilt för varje enskilt delområde inom de offentliga finanserna. I denna plan för de offentliga finanserna presenteras de mål som regeringen har fastställt i sitt regeringsprogram och som den har kompletterat i stabilitetsprogrammet för 2013 och i det strukturpolitiska program som avtalades hösten 2013.

2.1. Medelfristigt mål för de offentliga finanserna

Ett medelfristigt mål ska fastställas för det strukturella saldot i offentliga samfund och målet ska ses över vart tredje år. Finlands mål fastställdes i stabilitetsprogrammet våren 2013 till -0,5 % i förhållande till BNP, vilket uppfyller minimikraven i både stabilitets- och tillväxtpakten och den nationella finanspolitiska lagen.

I regeringsprogrammet har som mål ställts att uppnå balans inom statsfinanserna före utgången av regeringsperioden.

I regeringsprogrammet har målet för saldot i den kommunala ekonomin inte preciserats. Inom kommunernas ekonomiförvaltning är det naturligt att sträva efter strukturell balans mellan inkomster och utgifter. Vid genomförandet av det strukturpolitiska programmet har regeringen förbundit sig att vidta åtgärder för att skapa balans i den kommunala ekonomin.

Finansieringen av arbetspensionssystemet, som inbegrips i sektorn för socialskyddsfonder, styrs av en regel enligt vilken finansieringen av systemet hålls på hållbar basis genom att de försäkringsavgifter som tas ut hos arbetsgivare och försäkrade vid behov höjs. Finansieringen av de övriga socialskyddsfonderna grundar sig på ett fördelningssystem där försäkringsavgifterna enligt systemet och överföringarna från andra offentliga samfunds undersektorer bestäms till sådana belopp att de årliga inkomsterna räcker till för att täcka de årliga utgifterna.

I regeringsprogrammet har som mål ställts att få till stånd en tydlig minskning av statsskulden i förhållande till den totala produktionen före utgången av regeringsperioden. Om statsskulden i förhållande till den totala produktionen inte ser ut att börja minska, har regeringen förbundit sig att vidta de anpassningsåtgärder i fråga om statens inkomster och utgifter som behövs för att målen ska uppnås.

Situationen och utsikterna för de offentliga finanserna, de nationella mål som regeringen har fastställt och de förbindelser som härör från samordningen av EU:s finanspolitik bestämmer de ramar inom vilka finanspolitiken bedrivs.

Målet för finanspolitiken och den ekonomiska politiken för statsminister Jyrki Katainens regering är att stärka förutsättningarna för ekonomisk tillväxt och den finansiella basen för välfärdssamhället så att de offentliga finanserna vilar på en hållbar grund.

Med hjälp av finanspolitiken och den ekonomiska politiken strävar man efter att minska hållbarhetsunderskottet i de offentliga finanserna. Förändringen i åldersstrukturen minskar antalet personer i yrkesverksam ålder och ökar de åldersrelaterade utgifterna. Detta försvagar saldot i de offentliga finanserna. Inkomsterna i den offentliga ekonomin räcker inte längre till för att täcka utgifterna i den offentliga ekonomin inom ramen för den normala ekonomiska utveckling som nu kan skönjas.

I sitt program förbinder sig regeringen att inleda behövliga åtgärder för att minska hela hållbarhetsunderskottet före 2015. Regeringen fattade den 29 augusti 2013 beslut om ett strukturpolitiskt program för att stärka förutsättningarna för ekonomisk tillväxt och

2.2. Mål för statens, kommunernas, arbetspensionsanstaltens och andra socialskyddsfonders saldo

2.3. Mål för de offentliga samfundens skulder

2.4. Finanspolitisk linje

minska hållbarhetsunderskottet i den offentliga ekonomin. Programmet preciserades november 2013 och mars 2014.

Programmet innehåller centrala element för att reformera de ekonomiska strukturerna på ett sätt som stöder ekonomisk tillväxt och hållbarheten i de offentliga finanserna: skapande av balans i den kommunala ekonomin, ökning av produktiviteten inom serviceproduktionen med hjälp av service- och finansieringsstrukturreformer inom social- och hälsovården samt förlängning av tiden i arbetslivet genom pensionsreformer och andra åtgärder inriktade på början av och avbrott i arbetskarriären. De övriga planerade åtgärderna i det strukturpolitiska programmet skapar tillsammans med en arbetsmarknadslösning som förbättrar kostnadskonkurrenskraften en möjlighet till en snabbare tillväxt på lång sikt än vad som förutspåts. De strukturpolitiska beslut som regeringen har fattat tidigare, såsom sänkningen av samfundsskattesatsen, reformen av systemet för beskattning av utdelning och åtgärderna för främjande av sysselsättningen av unga ligger i linje med målen för det strukturpolitiska programmet.

De strukturella reformer som stöder ekonomisk tillväxt och förbättrar produktiviteten inom den offentliga serviceproduktionen är nyckeln till en hållbar förvaltning av de offentliga finanserna, eftersom den förutspådda ekonomiska tillväxten inte utan reformer är tillräcklig för att råda bot på hållbarhetsunderskottet. Detta förutsätter att genomförandet av det strukturpolitiska programmet säkerställs i enlighet med regeringens mål. De gynnsamma konsekvenserna av reformerna för tillväxten och hållbarheten i den offentliga ekonomin realiserar dock i regel först på lång sikt.

Situationen för den finländska ekonomin har upprepade gånger visat sig vara sämre än väntat, och också prognoserna för utsikterna på medellång sikt har försämrats. Bakgrunden till den svaga utvecklingen har å ena sidan utgjorts av problem inom världsekonomin och på euroområdet och å andra sidan den finländska industrins strukturomvandling och svaga konkurrenskraft. När den ekonomiska tillväxten och sysselsättningen har förblivit svagare än väntat har det visat sig vara svårt att uppnå de mål som regeringen har ställt för statsfinanserna.

Risken för en okontrollerad ökning av skuldsättningen i takt med att räntenivån normaliseras har ökat. Samtidigt har utgångspunkten för att korrigera hållbarhetsunderskottet blivit en allt större utmaning. Det finns en risk för att processen för att stärka förutsättningarna för tillväxt med hjälp av det strukturpolitiska programmet är för långsam.

I denna situation är det viktigt att stödja förtroendet för Finlands förmåga att ta hand om sin offentliga ekonomi och uppfylla sina förpliktelser. Förtroende skapar handlingsutrymme för beslut om de åtgärder som behövs för att skuldsättningen ska kunna stoppas och hållbarheten inom den offentliga ekonomin ska kunna tryggas. En

minskning av statens underskott på ett trovärdigt sätt är viktigt för fortsatt förtroende och för att den accelererande skuldsättningen ska kunna hindras på medellång sikt, innan de strukturella reformerna hinner bära frukt.

För att säkerställa att statens skuldsättning stoppas på ett trovärdigt sätt och inom ramen för en realistisk tidsplan har regeringen beslutat om nya åtgärder som minskar statens utgifter och ökar inkomsterna med 2,3 miljarder euro på 2018 års nivå. Åtgärderna genomförs huvudsakligen 2015. Regeringen kommer att under innevarande regeringsperiod förelägga riksdagen alla de lagstiftningsändringar som åtgärderna kräver. Dessa åtgärder räcker också till för att fullgöra de skyldigheter som EU-fördrag ställer på förvaltningen av de offentliga finanserna.

Utöver dessa åtgärder beslutade regeringen om åtgärder som, när de genomförs, stärker statsfinanserna, men vars verkningar i detta skede ännu inte kan beaktas i anslagsramarna för statsfinanserna eller i den makroekonomiska prognosen. Dessa åtgärder inkluderar de åtgärder som minskar kommunernas utgifter och vars genomförande förutsätter en kraftfullare styrning av reformriktlinjen för social- och hälsovårdstjänsterna. Verkningen av dessa åtgärder har beräknats stärka statsfinanserna med 130 miljoner euro på 2017 års nivå. Utöver detta kan de åtgärder som minskar den strukturella arbetslösheten och som redan har kunnat uppskattas förbättra statsfinanserna med 230 miljoner euro på 2017 års nivå.

Under regeringsperioden har regeringen i olika sammanhang fattat beslut om sådana omedelbara åtgärder som minskar statens utgifter och ökar statens inkomster och som på 2018 års nivå utgör ca 6,8 miljarder euro netto, dvs. ca 3 % i förhållande till den totala produktionen i jämförelse med det sista rambeslutet för statsfinanserna under föregående regeringsperiod.

I detta kapitel och i bilaga 1 sammanfattas den makroekonomiska prognos av finansministeriet som planen för de offentliga finanserna grundar sig på. Finansministeriets makroekonomiska prognos utarbetas på ekonomiska avdelningen vid finansministeriet på ett oberoende sätt. En heltäckande beskrivning av de ekonomiska utsikterna återfinns i finansministeriets ekonomiska översikt. Beslutet om ramarna för statsfinanserna 2015—2018 (kapitel 5) och det avsnitt som gäller den kommunala ekonomin (kapitel 6) grundar sig på den prognos som var under beredning på ekonomiavdelningen och som fanns tillgänglig under regeringens förhandlingar den 24—25 mars 2014.

3. De ekonomiska utgångspunkterna

3.1. De ekonomiska utsikterna och de offentliga finanserna 2015—2018

Konjunkturutsikter

Tillväxten inom världsekonomin är långsamt på väg att återställas. Framför allt håller Förenta staterna och Storbritannien på att återhämta sig, men också i Tyskland och Sverige är den ekonomiska aktiviteten på väg att stärkas. Konjunkturerna förbättras av industriländernas ytterst låga penningpolitik och en lättare anpassning av finanspolitiken än under tidigare år. I många industriländer är dock den privata konsumtionen och särskilt investeringarna fortfarande på en låg eller till och med sjunkande nivå. Den fortsatt starka politiska osäkerheten bromsar upp investeringar särskilt i Europa. I många tillväxtekonomier kommer tillväxten under de närmaste åren att vara långsammare än vad som hittills varit fallet.

Vändpunkten i den internationella ekonomin leder med tiden till att också Finlands ekonomi kvicknar till. Återhämtningen av den ekonomiska tillväxten väntas vara exportledd. Den inhemska efterfrågan kommer fortfarande att minska under 2014, men under perioden 2015—2016 stärks dess betydelse som drivmotor för den ekonomiska tillväxten. Det förutspås att Finlands BNP 2014 kommer att öka med bara 0,5 procent. Tillväxten för 2015 väntas bli 1,4 procent, och tillväxtbasen kommer att breddas. Tillväxten för 2016 förutspås till 1,8 procent.

Den lama inhemska ekonomiska utvecklingen minskar pristrycket, och inte heller importpriserna avspeglar någon stor kostnadsbörda i konsumentpriserna. Inflationen är i snitt 1,5 procent 2014 och 1,7 procent 2015. Inflationen väntas stiga till 1,9 procent 2016. På arbetsmarknaden är situationen fortsatt svag. Sysselsättningsgraden förutspås stanna på drygt 8 procent under de närmaste åren, trots att den makroekonomiska aktiviteten kvickar till. Sysselsättningsutvecklingen försvagas på grund av de fortsatt stora problemen med matchningen av utbud av och efterfrågan på arbetskraft på arbetsmarknaden. Antalet sysselsatta under detta år väntas minska något och arbetslöshetsgraden stiga till 8,4 procent av arbetskraften. Sysselsättningsläget börjar enligt prognoserna förbättras först 2015. Ökningen av antalet sysselsatta stannar dock på grund av förbättrad lönsamhet och industridriven tillväxt på anspråkslösa 0,4 procent. Arbetslöshetsgraden sjunker endast något. Förbättringen av sysselsättningen är fortfarande långsam 2016, då antalet sysselsatta ökar med 0,7 procent och arbetslöshetsgraden sjunker till 8,1 procent.

Utsikterna för den offentliga ekonomin

Det svaga konjunkturläget har avspeglat sig också på de offentliga samfundens ekonomi som länge har uppvisat ett underskott. Saldot för de offentliga samfundet uppskattas långsamt uppnå balans mot slutet av prognosperioden. Även om den ekonomiska tillväxten tillfälligt blir snabbare och anpassningsåtgärderna får önskad effekt,

kommer den ökning av de offentliga utgifterna som befolkningens stigande medelålder orsakar att skapa ett tryck på saldot för de offentliga finanserna. Den offentliga skulden ökar till mer än 60 procent i förhållande till den totala produktionen, men skuldkvoten kommer dock att långsamt sluta öka under ramperioden.

Det medelfristiga målet för de offentliga finanserna uppnåddes 2013 och det strukturella underskottet är från och med 2015 framåt starkare än det medelfristiga målet.

Saldot för statsfinanserna kommer under de närmaste åren att uppvisa ett tydligt underskott, även om underskottet minskar mot slutet av ramperioden. De anpassningsåtgärder som regeringen har fattat beslut om minskar underskottet i statsfinanserna. Statskulden i förhållande till den totala produktionen väntas på medellång sikt börja minska.

Den ökade efterfrågan på social- och hälsovårdstjänster till följd av befolkningens stigande medelålder samt nedskärningarna i statsandelarna skapar ett tryck på ekonomin inom lokalförvaltningen. Underskottet i den kommunala ekonomin var 2013 ungefär 1 procent i förhållande till den totala produktionen, och det väntas inte minska på medellång sikt utan nya åtgärder. Bland undersektorerna inom den offentliga ekonomin visar endast arbetspensionsfondernas saldo ett överskott på medellång sikt. Under de kommande åren kommer saldot för arbetspensionsanstalterna att utsättas för ett tryck på grund av ökningen av pensionsutgifter. De övriga socialskyddsfonderna väntas hålla sig nära jämviktsnivån.

Skattegraden, dvs. de skatter som de offentliga samfunden samlar in och socialförsäkringsavgifterna i förhållande till den totala produktionen, ökade 2013 till 45,5 procent. Skattegraden steg till följd av flera ändringar i skattegrunderna. År 2015 stiger skattegraden bl.a. som en följd av nya ändringar av skattegrunderna. Efter detta väntas skattegraden stabilisera sig. Utgiftsgraden, dvs. de offentliga samfundens utgifter i förhållande till den totala produktionen, var 2013 drygt 58 procent. Utgiftsgraden håller sig på en historiskt sett mycket hög nivå också på medellång sikt.

Den offentliga ekonomins centrala nyckeltal enligt nationalräkenskaperna, i förhållande till bruttonationalprodukten (%)

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Skatter och socialskyddsavgifter	44,0	45,5	45,7	46,0	46,1	46,2	46,2
Offentliga samfunds utgifter	56,7	58,4	58,8	58,2	57,9	57,5	57,5
Offentliga samfunds nettokreditgivning	-2,4	-2,4	-2,4	-1,4	-0,9	-0,3	0,0
— Statsförvaltningen	-3,8	-3,7	-3,5	-2,4	-2,0	-1,4	-1,0
— Lokalförvaltning	-1,1	-0,8	-0,9	-1,1	-1,1	-1,1	-1,1
— Arbetspensionsanstalter	2,5	2,1	2,1	2,2	2,3	2,2	2,1
— Övriga socialskyddsfonder	0,2	0,0	0,1	-0,1	0,0	0,0	0,0
Primärt saldo	-0,8	-1,1	-1,0	0,0	0,7	1,4	1,8

Den offentliga ekonomins centrala nyckeltal enligt nationalräkenskaperna, i förhållande till bruttonationalprodukten (%)

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Strukturellt saldo	-1,4	-0,8	-0,9	-0,4	-0,4	-0,2	0,0
Strukturellt saldo (EDP)	-1,0	-0,4	-0,7	-0,1	-0,1	0,1	0,3
Offentliga samfunds bruttoskuld	53,6	56,9	59,8	61,0	61,4	61,3	61,2
Statsskulden	43,6	46,4	48,7	49,3	49,2	48,8	48,3

Prognos för den offentliga ekonomin vid oförändrad politik 2015—2018

Inkomsterna och utgifterna vid oförändrad politik beskriver bas-scenariot för de offentliga finanserna före de nya beslut som regeringen fattade den 24—25 mars 2014.

Inkomster och utgifter vid oförändrad politik

	2013 nivå	2013	2014	2015	2016	2017	2018
				% av BNP			
Inkomster vid oförändrad politik, sammanlagt	108 327	56,0	56,3	56,5	56,6	56,8	57,0
Utgifter vid oförändrad politik, sammanlagt	112 218	58,0	58,5	58,5	58,1	57,9	57,9

3.2. Strukturförändringar av ekonomin, befolkningens stigande medelålder och hållbarheten inom den offentliga ekonomin på lång sikt

Den offentliga ekonomin vilar inte på en hållbar grund på lång sikt, även om normaliseringen av konjunkturläget och de beslutade anpassningsåtgärderna bidrar till att uppnå balans i den offentliga ekonomin på medellång sikt. Förändringen i befolkningsstrukturen har börjat synas som en ökning av de åldersrelaterade offentliga utgifterna och en minskning av antalet personer i yrkesverksam ålder. Det tryck på den offentliga ekonomin som befolkningens stigande medelålder orsakar kommer att fortgå med samma kraft under de två följande årtiondena.

Finansministeriet beräknar konsekvenserna av befolkningens stigande medelålder för de offentliga utgifterna enligt modellen SO-ME, som social- och hälsovårdsministeriet har utvecklat, och med hjälp av den kan utgiftsutvecklingen förutspås ända fram till 2060. Som underlag används Statistikcentralens befolkningsprognos 2012, fördelningen av social- och hälsovårdsutgifterna enligt åldersgrupp samt en bedömning av makroekonomins utveckling på lång sikt.

Pensionsutgifterna väntas öka med mer än 2 procentenheter till nästan 15 procent i förhållande till BNP fram till 2030, när antalet personer över 65 år beräknas öka med mer än 400 000 personer. Utgifterna för både hälso- och sjukvård och långtidsvård ökar också med 1 procentenhet var i förhållande till BNP fram till 2030. Arbetslöshets- och utbildningsutgifterna väntas kvarstå på nästan nu-

varande nivå under hela granskningsperioden. De åldersrelaterade utgifterna väntas sammanlagt öka med mer än 3 procentenheter i förhållande till BNP fram till 2030.

Pensionsutgifterna beräknas gå ned måttligt efter 2030, när livslängskoefficienten minskar begynnande pensioner i enlighet med den ökade livslängden. Ökningen av utgifterna för hälso- och sjukvård och långtidsvård beräknas dock fortgå under hela granskningsperioden i och med att befolkningen åldras, även om den äldre befolkningens förbättrade hälsotillstånd väntas minska det vårdbehov som varit standard för de enskilda åldersgrupperna. De åldersrelaterade utgifterna ökar med 4,4 procentenheter i förhållande till BNP åren 2012—2060.

Med hjälp av de åldersrelaterade utgifterna kan behovet av anpassning av de offentliga finanserna på lång sikt, dvs. hållbarhetsunderskottet, uppskattas. Finansministeriets uppskattning av hållbarhetsunderskottet i de offentliga finanserna är 3 procent i förhållande till BNP på 2018 års nivå. Av hållbarhetsunderskottet utgörs 0,9 procentenheter av kommande ränteutgifter för den nuvarande skulden och 2,2 procentenheter av ökningen av de åldersrelaterade utgifterna. Upprätthållandet av arbetspensionssystemet och inkomsterna av statens och kommunernas tillgångar nära den nuvarande nivån i förhållande till den totala produktionen ökar hållbarhetsunderskottet med 1,7 procentenheter. Överskottet av basfinansieringen av de offentliga finanserna minskar för sin del hållbarhetsunderskottet med 1,8 procentenheter.

Vid beräkningen av hållbarhetsunderskottet har de gynnsamma effekter som åtgärderna enligt det strukturpolitiska programmet kommer att ha på tillväxten, sysselsättningen och de offentliga finanserna inte beaktats. Uppgifterna för dessa åtgärder är inte tillräckligt exakta för att en tillförlitlig konsekvensbedömning ska kunna göras. Beräkningen grundar sig på gällande lagstiftning och redan beslutade åtgärder.

Hållbarhetsberäkningen är till sin natur en beräkning där utvecklingen enligt de gällande bestämmelserna projiceras på framtiden med hjälp av befolkningsprognosen, åldersgruppspecifika utgiftsandelar och uppskattningar av den ekonomiska utvecklingen på lång sikt. Ju längre fram i tiden beräkningen sträcker sig, desto större blir den osäkerhet som är förknippad med den. Därför är beräkningen känslig för de använda antagandena.

4. Centrala åtgärder för uppnående av balans i de offentliga finanserna

4.1. Åtgärder inriktade på utgifterna i de offentliga finanserna

Regeringen har beslutat om nya anpassningsåtgärder som gäller åren 2015—2018. De nya anpassningsåtgärderna på inkomstsidan gäller särskilt 2015: en ytterligare anpassning på nästan 1 miljard euro på 2015 års nivå som stiger till 1,4 miljarder euro på 2018 års nivå. Minskningen av utgifter riktar sig i stor utsträckning till utgifter av olika slag och omfattar olika förvaltningsområden.

Samtidigt beslutade regeringen också om nya, tillväxtstödjande extra insatser, som ökar statens utgifter med ca 300 miljoner euro 2015.

Enligt regeringens strukturpolitiska program ska kommunernas uppgifter och förpliktelser minskas så att kommunernas omkostnader sjunker med 1 miljard euro senast 2017. Spareffekterna återspeglas genom statsandelarna också på statsfinanserna.

De ovannämnda övergripande åtgärderna behandlas närmare i kapitel 5.3.

4.2. Åtgärder inriktade på inkomsterna i de offentliga finanserna

Regeringen genomför anpassningsåtgärder inom den offentliga ekonomin också på beskattningssidan. Anpassningsåtgärderna omfattar hela ramperioden, men åtgärderna är koncentrerade till det första året av ramperioden. De skattepolitiska åtgärderna innehåller också skattelättnader, genom vilka man vill stödja den spirande ekonomiska tillväxten och köpkraften för dem som har de allra lägsta inkomsterna. Regeringen beslutade under ramförhandlingarna om skatteanpassningar uppgående till sammanlagt cirka en miljard euro på 2018 års nivå.

De åtgärder som ökar skatteinkomsterna inom den offentliga ekonomin valdes så att de så lite som möjligt ska försämra sysselsättningen och företagens ekonomiska handlingskraft. Av den orsaken genomförs också skattelättnader inom valda områden. Skattehöjningar av indirekta skatter genomförs, särskilt när det gäller beskattningen av nyttigheter som är skadliga för miljön och hälsan. Beskattningen av arbete lindras på de lägsta inkomstnivåerna i syfte att trygga köpkraften för dem som har de allra lägsta inkomsterna och förbättra de ekonomiska incitamenten för deltagande i arbetsmarknaden. Samtidigt stramas beskattningen av förvärvsinkomster åt på de högre förtjänstnivåerna, vilket leder till att också progressiviteten i beskattningen av förvärvsinkomster ökar. Likaså ökas progressiviteten inom beskattningen av kapitalinkomster samt arv och gåvor.

För att öka skatteinkomsterna minskas skatteavdragen i inkomstbeskattningen. Utöver de åtstramningar av beskattningen som regeringen tidigare genomfört begränsas rätten till ränteavdrag på bo-

stadslån ytterligare med fem procentenheter per år under ramperioden. Genom denna åtgärd ökas skatteinkomsterna samtidigt som den bristande neutraliteten mellan boende i ägarbostad och boende i hyresbostad minskas. Rätten till avdrag på resekostnader mellan hemmet och arbetsplatsen minskas också genom att självriskandelen höjs.

Som strukturpolitiska åtgärder på beskattningssidan vidtas åtgärder med anknytning till energibeskattningen genom att vissa skattestödet minskas och de miljörelaterade skatterna höjs. Energiskattestöden för gruvdrift och skattefriheten för flyttgas slopas. Den nedsatta bilskatten för taxibilar (med undantag för specialutrustade taxibilar) och för fordon som importeras i form av flyttgods slopas också. Koldioxidskatten på bränslen för uppvärmning, kraftverk och arbetsmaskiner höjs, liksom också elskatten. Däremot slopas den höjning av skatten på torv 2015 som fastställdes tidigare.

När det gäller indirekta skatter höjs punktskatterna på tobaksprodukter och dessutom höjs fordonsskatten på person- och skåpbilar. Också avfallsskatten höjs.

Fastighetsskatten höjs genom en höjning av de övre och undre gränserna för den allmänna fastighetsskattesatsen och fastighetsskattesatsen för byggnader som används för stadigvarande boende. Höjningen av skattesatsen gör det möjligt för kommunerna att själva höja sina fastighetsskattesatser, även om en höjning för vissa kommuner innebär att det blir nödvändigt att höja skattesatserna. Statsandelen för basservice minskas på motsvarande belopp.

Regeringen stöder fortfarande 2015 kommunernas ekonomi i enlighet med tidigare beslut genom en tidsbunden fem procents höjning av samfundsskatteandelen. Regeringen har kompenserat kommunerna fullt ut för effekterna av de ändringar av skattegrunderna som påverkar intäkterna av samfundsskatten. Sänkningen av samfundsskattesatsen minskar t.ex. inte kommunernas intäkter av samfundsskatten, till följd av motsvarande ökning av kommunernas andel av skatteintäkterna. Kommunerna har möjlighet att fullt ut dra nytta av eventuella positiva effekter på skatteintäkterna orsakade av sänkningen av skattesatsen.

De ändringarna i skattegrunderna i beskattningen av förvärvsinkomster och fastigheter påverkar inte kommunernas inkomstutveckling, eftersom statsandelarna korrigeras så att de motsvarar effekterna av skatteinkomsterna. Ett belopp motsvarande höjningen av klientavgifterna inom social- och hälsovården kommer att dras av från kommunernas statsandelar. De ökade skatteintäkter som höjningen av avfallsskatten ger upphov till överförs inte till kommunerna.

Regeringen har redan tidigare utarbetat ett detaljerat program för bekämpning av grå ekonomi för perioden 2012—2015 (se Effektiviserat åtgärdsprogram för bekämpning av grå ekonomi och ekonomisk brottslighet 2012—2015). Med hjälp av åtgärderna ska möj-

ligheterna att begå brott minskas, risken för att bli fast höjas och myndigheternas reaktionsberedskap för att avslöja grå ekonomi förbättras. Samtidigt stöds laglig affärsverksamhet och sund konkurrens. Genom programmet eftersträvas också ökade skatteinkomster.

4.3. Strukturpolitiska åtgärder

Regeringen fattade den 29 augusti 2013 beslut om ett strukturpolitiskt program och dess mål samt preciserade programmet och beslutade om dess genomförande den 29 november 2013. Regeringen har vidare beslutat att kompletterade sina tidigare beslut och dra upp riktlinjerna¹⁾ för genomförandet av programmet som en del av planen för de offentliga finanserna.

Syftet med åtgärderna inom regeringens strukturpolitiska program är att avhjälpa hållbarhetsunderskottet. Ekonomisk tillväxt och strukturella reformer till stöd för den är nyckeln till en hållbar förvaltning av de offentliga finanserna. För att hållbarhetsunderskottet inom den offentliga ekonomin ska kunna avhjälpas förutsätts det såväl ekonomisk tillväxt som att det strukturpolitiska programmet genomförs i sin helhet på det sätt som regeringen målsatt.

Programmet innehåller centrala element för att reformera de ekonomiska strukturerna på ett sätt som stöder ekonomisk tillväxt och hållbarheten i de offentliga finanserna. I programmet delas målet för åtgärdande av hela hållbarhetsunderskottet upp i delmål som gäller 1) kommunernas ekonomi, 2) produktivitetsökningen i den offentliga serviceproduktionen, 3) arbetskarriärerna och utbudet av arbete, 4) den strukturella arbetslösheten och 5) produktionspotentialen för hela ekonomin.

Åtgärderna för att balansera upp den kommunala ekonomin består av en minskning av kommunernas uppgifter och förpliktelser, kommunernas egna åtgärder för att minska utgifterna och förbättra produktiviteten i verksamheten, höjningar av avgifter och skatter och ett nytt styrsystem för kommunernas ekonomi. Dessa åtgärder förväntas förbättra saldot för kommunernas ekonomi med 2 miljarder euro på 2017 års nivå och minska hållbarhetsunderskottet med en procentenhet.

Tillväxtmålet för produktiviteten i den kommunala tjänsteproduktionen grundar sig på antagandet att nettobehovet av ytterligare personal inom den kommunala tjänsteproduktionen till följd av reformen av servicestrukturen och en effektivare arbetsfördelning inom social- och hälsovården stannar på 1 000 personer per år i stället för 3 000 personer per år enligt den tidigare uppskattningen. Detta innebär en produktivitetstillväxt på en halv procent inom den offentliga

¹⁾ Regeringens beslut om genomförandet av det strukturpolitiska programmet som en del av planen för de offentliga finanserna den 25 mars 2014, (på finska).
<http://valtioneuvosto.fi/tiedostot/julkinen/kehysneuvottelut-2014/paatos/fi.pdf>

tjänsteproduktionen om året, vilket skulle minska hållbarhetsunderskottet med 1,4 procentenheter.

När det gäller tiden i arbete och utbudet på arbete är målet att tiden i arbete förlängs med två år med hjälp av pensionsreformen och andra åtgärder inriktade på början av arbetskarriären och avbrott i arbetskarriären. Arbetsmarknadens centralorganisationer har förbundit sig till att finna en sådan förhandlingslösning om pensionsreformen som höjer den genomsnittliga pensioneringsåldern till minst 62,4 år senast 2025 och minskar hållbarhetsunderskottet i de offentliga finanserna med drygt 1 procentenhet. Allt som allt strävar man efter att med hjälp av åtgärder som är inriktade på tiden i arbete och utbudet på arbete minska hållbarhetsunderskottet med 1,4 procentenheter.

Den strukturella arbetslösheten ska genom programmet minskas med en procentenhet, vilket minskar hållbarhetsunderskottet med 0,3 procentenheter. Åtgärderna inriktas på att aktivera och snabbt sysselsätta arbetslösa personer och att öka motivationen för att arbeta.

Ekonomins produktionspotential ska genom programmet ökas med 1½ procent, vilket minskar hållbarhetsunderskottet med 0,6 procentenheter. Produktionspotentialen för hela ekonomin och omfördelningen av resurserna stärks genom att sund konkurrens främjas, Finlands ställning som investeringsobjekt tryggas, verksamheten på nyttighets- och bostadsmarknaden effektiviseras och regleringen av näringsverksamheten minskas. Dessa åtgärder skapar tillsammans med den arbetsmarknadsuppbyggnadsöverenskoms höösten 201 och, som förbättrar kostnadskonkurrenskraften, en möjlighet till snabbare tillväxt på lång sikt än beräknat.

Beredningen och genomförandet av programmet har framskridit enligt de stegmärken som regeringen fastställt. Regeringen följer genomförandet av det strukturpolitiska programmet under budgetmanglingen sommaren 2014 och fattar vid behov beslut om ytterligare åtgärder för att säkerställa att programmet genomförs så som regeringen beslutade i augusti 2013. Om åtgärderna kräver ökade anslag, genomförs tilläggsanslagen genom omfördelning inom anslagsramarna för statsfinanserna.

Kapitel 5.3 innehåller en närmare granskning av de åtgärder som hänförs till det strukturpolitiska programmet och hur de har beaktats i beslutet om ramarna för statsfinanserna samt i basserviceprogrammet.

I regeringsprogrammet fastställdes riktlinjer för anpassningsåtgärder uppgående till 2,5 miljarder euro på 2015 års nivå, och dessa åtgärder preciserades i regeringens första rambeslut. I och med församlingen av de ekonomiska utsikterna har det blivit uppenbart att

4.4. Sammandrag av de anpassningsåtgärder som beslutats under innevarande regeringsperiod

ytterligare anpassningsåtgärder behövs. Beslut om dessa nya åtgärder har fattats våren 2012, våren 2013 och i rambeslutet våren 2014.

Regeringen har allt som allt beslutat om åtgärder som förbättrar statsfinanserna med 2,8 % i förhållande till den totala produktionen på 2015 års nivå i jämförelse med det sista rambeslutet under föregående regeringsperiod. Detta är en uppskattning i nettobelopp av de beslutsrelaterade åtgärderna under innevarande regeringsperiod, som inbegriper såväl nedskärningar av utgifter och skatthöjningar som ytterligare insatser och skattelättnader. Anpassningsåtgärderna är på den offentliga ekonomins nivå större än statens anpassningsåtgärder, vilket framför allt beror på höjningarna av socialskyddsavgifterna. Under åren efter regeringsperioden fortsätter anpassningsåtgärderna att öka bl.a. beroende på stegvis verkställighet eller periodisering av åtgärderna och att de tidsbestämda åtgärderna upphör. På 2018 års nivå förbättrar anpassningsåtgärderna statsfinanserna med ca 3 % i förhållande till den totala produktionen.

Anpassningsåtgärdernas storleksförhållande, md euro

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Åtgärder som påverkar statens skatteintäkter	0,0	1,4	1,3	2,2	2,7	2,7	2,7
Statens anslagsbesparingar	0,0	0,4	0,9	3,2	3,3	3,6	3,8
Uppskattade intäkter från bekämpningen av grå ekonomi	0,0	0,1	0,2	0,3	0,3	0,3	0,3
Statens anpassning sammanlagt	0,0	1,9	2,4	5,7	6,3	6,6	6,8

5. Beslutet om ramarna för statsfinanserna 2015—2018

För att säkerställa en ansvarsfull och långsiktig utgiftspolitik som främjar ekonomisk stabilitet har regeringen förbundit sig till utgiftsramarna för statsfinanserna. Rambeslutet baserar sig på den ram för valperioden som regeringen beslutade om den 27 mars 2013 (kompletterad den 8 april 2013) och som justeras för åren 2015—2018.

Anslagen och inkomstposterna i rambeslutet samt justeringarna av pris- och kostnadsnivån grundar sig på en prognos från ekonomiska avdelningen som stod till förfogande vid regeringens ramförhandlingar den 24—25 mars 2014. De nya beslut som fattades vid ramförhandlingarna, i synnerhet de som gäller beskattningen, har beaktats i den nyaste prognosen som presenteras i kapitel 2 och i bilaga 1. De ändrade kalkyleringsgrunderna beaktas i de uppskattade anslags- och inkomstposterna samt i ändringarna av pris- och kostnadsnivån i ramen sommaren 2014 i samband med beredningen av budgetpropositionen för 2015.

Systemet med ramar för statsfinanserna grundar sig på de bindande, reella totala ramar som gjorts upp för valperioden och i vilka man årligen endast gör behövliga justeringar av pris- och kostnadsnivån samt strukturella korrigeringar. Ramsystemet grundar sig på ex ante-utvärdering, vilket innebär att systemet begränsar de utgifter som kan budgeteras i statsbudgeten.

Ramförfarandet fastställer maximibeloppet till ca 80 % av utgifterna i statsbudgeten. Utanför ramarna för statsfinanserna lämnas utgifter som växlar med konjunkturerna och den automatiska finansieringen, såsom utgifterna för utkomstskyddet för arbetslösa, lönegaranti, bostadsbidrag och statens andel av utgifterna för utkomststöd. De nämnda utgifterna inkluderas likväl i ramarna när det gäller hur de ändringar som gjorts i grunderna för utgifterna inverkar på dem. Utanför ramarna lämnas dessutom bl.a. ränteutgifterna för statsskulden, mervärdesskatteutgifterna, finansinvesteringarna och de utgifter där staten fungerar som teknisk förmedlare av medfinansiering från utomstående. Ramarna innefattar inte fonder som står utanför statens budgetekonomi.

Ramarna innefattar även tilläggsbudgetarna för vilka har reserverats en viss del av ramarna, den s.k. tilläggsbudgetreserven. I de årliga rambesluten ges ramarna för förvaltningsområdena, men det är endast de totala ramarna för valperioden, alltså utgiftstaket, som är bindande. Omfördelningar kan göras mellan förvaltningsområdena. Mellan ramarna för valperioden och de förvaltningsområdesspecifika ramarna finns utöver tilläggsbudgetreserven också en s.k. ofördelad reserv som fördelas senare.

Av eventuella inkomster från försäljningen av aktier får högst 150 miljoner euro av den del som överstiger 400 miljoner euro per år användas för sådana engångsinvesteringar i infrastruktur och kunnande som stöder hållbar tillväxt. Statens inkomster från auktioneringen av utsläppsrätter får trots ramen användas till engångsutgifter för klimatåtgärder och utvecklingsarbete.

Om utgiftsnivån efter tilläggsbudgetarna stannar under ramnivån kan skillnaden, dock högst 200 miljoner euro, följande år trots ramen användas för utgifter av engångsnatur.

I det första rambeslutet av den 5 oktober 2011 för valperioden beslutades det om ytterligare satsningar och besparingar i fråga om utgifterna inom ramen så att nivån på ramutgifterna 2015 skulle sjunka med ca 1,2 miljarder euro jämfört med rambeslutet i mars 2011. Genom rambeslutet för 2013—2016 från våren 2012 genomförde regeringen ytterligare anpassningsåtgärder som sänkte nivån på ramutgifterna med ytterligare ca 1,2 miljarder euro på 2015 års nivå. Till följd av detta korrigerades den totala ramnivån för valperioden och de årliga ramnivåerna nedåt med ett belopp som motsvarar de ytterligare besparingarna i ramutgifterna (exkl. de inbesparingar till

5.1. Rambestämmelsen för statsfinanserna

5.2. Anslagsramarna för statsfinanserna

Justeringar av pris- och kostnadsnivån samt strukturella förändringar

följd av indexfrysning som sänker priskorrigeringen). Genom rambeslutet för 2014—2017 från våren 2013 genomfördes ytterligare anpassningsåtgärder och ramnivån för 2015 sänktes med 450 miljoner euro. I motsats till en höjning av ramen är det möjligt att sänka den mitt under valperioden utan att ramens trovärdighet försvagas.

I rambeslutet för 2015—2018 genomför regeringen nya utgiftsbesparingar. Besluten sänker nivån på utgifterna inom ramen 2015 med ca 810 miljoner euro, där de besparingar som gäller indexhöjningarna är ca 120 miljoner euro vilket sänker priskorrigeringen av anslagsramarna. Den totala ramnivån för valperioden sänks således med 690 miljoner euro för 2015.

Den ofördelade reserven för 2015 är i detta skede tekniskt negativ, dvs. -65,8 miljoner euro. Detta beror på att regeringen har beslutat att täcka utgifterna för det s.k. tillväxtpaketet med inkomster från aktieförsäljning, av vilka högst 150 miljoner euro av den del som överstiger 400 miljoner euro får räknas till ramarna enligt regeringsprogrammet. Av den ökning av utgifterna inom ramen som föranleds av tillväxtpaketet ska 150 miljoner euro täckas av inkomster av aktieförsäljning, som ska intäktsföras 2014 i enlighet med rambestämmelsen. Förutsatt att inkomsterna av aktieförsäljningen kan intäktsföras motsvarar den negativa reserv som nu föreslås en positiv ofördelad reserv på ca 84 miljoner euro.

Nivån på utgiftsramen för valperioden justeras årligen så att den motsvarar de strukturella förändringarna i ramen samt ändringarna i prisnivån.

Rambeslutet för 2015—2018 görs upp enligt prisnivån 2015. Kalkylen över de lagstadgat indexbundna utgifterna bör höjas i överensstämmelse med kalkylerna över indexförändringarna för 2015 med sammanlagt ca 290 miljoner euro. I indexhöjningen för 2015 beaktas dock

— den frysning av indexhöjningen av barnbidragen som fastställts för valperioden (beparingen ca 24 miljoner euro 2015)

— som nya fastställda sparåtgärder en höjning av de anslag som enligt lag är bundna till FP- och ArPL-index med 0,4 procent istället för med index (besparingen ca 106 miljoner euro 2015)

— en halvering av indexhöjningen av finansieringen av universitetens och yrkeshögskolornas verksamhet (besparingen ca 17 miljoner euro).

De lagstadgade indexhöjningarna är således sammanlagt 147 miljoner euro 2015. Totalnivån på utgiftsramen för valperioden justeras på motsvarande sätt.

Ramens totalnivå justeras i enlighet med försvarsmaktens avtalsbaserade indexhöjningar med ca 17 miljoner euro. År 2015 genomförs inga indexhöjningar i fråga om försvarsmaterielanskaffningarna (besparingen ca 6 miljoner euro).

Dessutom priskorrigeras andra än de lagstadgat eller avtalsbaserat indexbundna ramutgifterna enligt pris- och kostnadsnivån 2015 i

enlighet med viktstrukturen för utgifternas ekonomiska art på så sätt att man vid korrigeringen av respektive utgiftspost använder den indexprognos som bäst beskriver utgiftsposten (den totala ökningen 145 miljoner euro). Justeringarna av pris- och kostnadsnivån 2015 behandlas närmare i bilaga 2.

Ramnivån för 2015 korrigeras dessutom så att den motsvarar de strukturella förändringarna i ramen. Samtliga strukturella korrigeringar i ramen presenteras i bilaga 2.

Den justerade ramen för valperioden 2015 (enligt prinsnivån 2015), mn euro

	2015
Korrigerad ram för valperioden 27.3.2013, enligt prinsnivån 2014	42 259
En minskning av den totala ramen som en del av anpassningsåtgärderna	-690
Justeringar av pris- och kostnadsnivån i samband med budgeten för 2014	-124
Justeringar av pris- och kostnadsnivån p.g.a. övergången till 2015 års prinsnivå	309
Strukturella ändringar 2014—2015	130
Den justerade ramen för valperioden	41 884

Nivån på utgifterna i ramen beräknas 2015 uppgå till ca 41,7 miljarder euro, vilket är ca 650 miljoner euro mindre än vad som budgeterats för 2014. Före utgången av ramperioden sjunker ramutgifterna till ca 41,4 miljarder euro. Jämfört med rambeslutet våren 2013 är ramutgifterna 2015—2017 i genomsnitt ca 0,3 miljarder euro mindre per år. Att ramutgifterna sjunker beror på de ytterligare besparingar som regeringen har fattat beslut om. Förändringen i prinsnivån bidrar ändå till att öka utgifterna och dessutom har vissa behovskalkyler (bl.a. EU-avgifterna) preciserats och är högre än vad som beräknades i det föregående rambeslutet.

Utgifterna inom samtliga förvaltningsområden sjunker reellt under ramåren 2015—2018 med i genomsnitt drygt 1 procent per år, när de strukturella ändringarna har beaktats. Nominellt beräknas utgifterna inom förvaltningsområdena öka med i genomsnitt ca ½ % per år. När alla utgifter beaktas (inkl. ränteutgifterna för statsskulden) kommer den reella utgiftsnivån i genomsnitt att minska med ½ % per år. Nominellt ökar utgifterna med i genomsnitt ca 1 procent per år.

Utgifterna utanför ramen beräknas 2015 uppgå till ca 11,7 miljarder euro, vilket är något under 100 miljoner euro mer än de utgifter utanför ramen som budgeterats för 2014. Utgifterna för utkomstskyddet för arbetslösa stiger från 2014 års nivå, även om överföringen av finansieringen av arbetsmarknadsstödet och aktiveringsansvaret till kommunerna 2015 sänker statens utgifter för utkomstskyddet för arbetslösa. Jämfört med 2014 ökar också bl.a. ränteutgifterna för statsskulden.

Utgifterna utanför ramen varierar under ramperioden 2015—2018 årligen från ca 11,3 miljarder euro (2016) till ca 11,9 miljarder

Ramutgifternas
utveckling 2015—2018

Utgifter utanför ramen

euro (2018). Ränteutgifterna för statsskulden ökar under ramperioden från ca 1,9 miljarder euro 2015 till ca 2,9 miljarder 2018. Ökningen beror på att räntorna väntas stiga under ramperioden och på att skuldstocken ökar till följd av en ökning av statens underskott. Däremot minskar bl.a. utgifterna för finansinvesteringar under ramperioden, när den helhet som stöder tillväxten under de första åren av ramperioden utgår ur anslagen och anslagen för refinansiering av exporten i praktiken utgår ur statens budgetekonomi efter 2015. Den årliga intäkten av bankskatten har uppskattats uppgå till 133 miljoner euro, och ett motsvarande reservationsanslag har beräknats för utgifterna utanför ramen.

Jämfört med det förra rambeslutet från våren 2013 är utgifterna utanför ramen nu i genomsnitt ca 280 miljoner euro högre per år. Så är t.ex. de konjunkturrelaterade utgifterna för utkomstskyddet för arbetslösa, bostadsbidraget o.d. ca 250—310 miljoner euro högre per år. Detta beror dels på den försvagade konjunkturprognosen, dels på de ändringar i grunderna för utkomstskyddet för arbetslösa och bostadsbidraget som regeringen beslutat om (till dessa delar har ramarna sänkts på motsvarande sätt). Kompensationen till kommunerna för skatteinkomständeringar är däremot på en klart lägre nivå än i det föregående rambeslutet på grund av nya ändringar av beskattningsgrunderna och preciserade kalkyler.

Ramarna för statsfinanserna för varje förvaltningsområde samt en uppskattning av utgifterna utanför ramen 2015—2018, mn euro enligt pris- och kostnadsnivån 2015

	2015	2016	2017	2018
23. Statsrådets kansli	83	89	88	86
Uppskattning av utgifterna utanför ramen	6	6	6	6
Sammanlagt	88	95	94	92
24. Utrikesministeriet	1 135	1 146	1 156	1 184
Uppskattning av utgifterna utanför ramen	26	27	27	27
Sammanlagt	1 162	1 172	1 183	1 211
25. Justitieministeriet	846	835	829	852
Uppskattning av utgifterna utanför ramen	57	57	57	57
Sammanlagt	902	892	886	909
26. Inrikesministeriet	1 147	1 152	1 148	1 140
Uppskattning av utgifterna utanför ramen	72	74	71	71
Sammanlagt	1 219	1 226	1 219	1 211
27. Försvarsministeriet	2 355	2 387	2 335	2 338
Uppskattning av utgifterna utanför ramen	332	335	323	324
Sammanlagt	2 687	2 722	2 658	2 662
28. Finansministeriet	15 188	15 488	15 293	15 334
Uppskattning av utgifterna utanför ramen	1 699	1 735	1 747	1 760
Sammanlagt	16 887	17 223	17 041	17 094
29. Undervisnings- och kulturministeriet	6 083	6 134	6 022	6 008
Uppskattning av utgifterna utanför ramen	684	562	565	567
Sammanlagt	6 767	6 696	6 587	6 574

Ramarna för statsfinanserna för varje förvaltningsområde samt en uppskattning av utgifterna utanför ramen 2015—2018, mn euro enligt pris- och kostnadsnivån 2015

30. Jord- och skogsbruksministeriet	1 725	1 620	1 641	1 645
Uppskattning av utgifterna utanför ramen	951	868	888	893
Sammanlagt	2 677	2 488	2 529	2 537
31. Kommunikationsministeriet	1 966	1 827	1 771	1 768
Uppskattning av utgifterna utanför ramen	874	909	871	869
Sammanlagt	2 840	2 736	2 642	2 637
32. Arbets- och näringsministeriet	2 285	2 022	2 089	2 100
Uppskattning av utgifterna utanför ramen	1 007	437	490	417
Sammanlagt	3 292	2 458	2 578	2 516
33. Social- och hälsovårdsministeriet	8 552	8 587	8 594	8 628
Uppskattning av utgifterna utanför ramen	4 099	4 102	4 083	4 021
Sammanlagt	12 651	12 689	12 677	12 649
35. Miljöministeriet	216	193	190	189
Uppskattning av utgifterna utanför ramen	12	12	12	12
Sammanlagt	227	205	201	201
36. Räntor på statsskulden	-	-	-	-
Uppskattning av utgifterna utanför ramen	1 869	2 120	2 458	2 851
Sammanlagt	1 869	2 120	2 458	2 851
Ramarna för förvaltningsområdena sammanlagt¹⁾	41 750	41 645	41 310	41 397
Uppskattning av utgifterna utanför ramen sammanlagt	11 704	11 260	11 614	11 886
Huvudtitlarna sammanlagt	53 454	52 905	52 924	53 283
Ramen för valperioden	41 884			
— Ramarna för förvaltningsområdena sammanlagt	41 750			
— Tilläggsbudgetreserv	200			
— Ofördelad reserv	-66			

¹⁾ Huvudtitlarna 21 och 22 ingår i slutsumman.

5.3. Riktlinjer för ramarna 2015—2018

Det strukturpolitiska programmet

Rambeslutet innefattar de åtgärder i programmet i fråga om vilka det redan finns exakta uppgifter och tillförlitliga bedömningar om hur de ska genomföras och vilka effekter de har. Till en del pågår beredningen av åtgärderna ännu och då finns det inte tillräckligt med information om genomförandet för att man ska kunna göra tillförlitliga kostnads- och konsekvensutvärderingar. I utgiftsposterna i rambeslutet har man strävat efter realism, eftersom 2015 i rambeslutet omfattas av utgiftsregeln för innevarande valperiod och 2016—2018 utgör grunden för besluten under nästa valperiod (den s.k. tekniska ramen). I praktiken kan de spareffekter som eftersträvas genom det strukturpolitiska programmet innefattas i ramen och i budgetpropositionerna i takt med att det finns tillräckligt exakt in-

formation om åtgärderna och tillförlitliga bedömningar om deras effekter.

De strukturpolitiska åtgärder som budgeterats i rambeslutet ökar statens utgifter med ca 70—90 miljoner euro per år 2015—2016. På 2017 års nivå nollställs programmets effekt på statens utgifter, eftersom det på 2017 års nivå finns åtgärder som ökar statens utgifter med ca 240 miljoner euro och åtgärder som minskar dem med lika mycket.

Arbetsmarknaden och arbetskarriärer

— De åtgärder som syftar till att höja sysselsättningsgraden inriktas på att förlänga arbetskarriärerna och minska den strukturella arbetslösheten. Vid jämkningen av arbetslöshetsförmånen har man tagit i bruk ett månatligt skyddat belopp på 300 euro och den jämkade dagpenningen har ändrats så att den med barntillägg tillsammans med arbetsinkomsten får uppgå till högst 100 % av den lön som ligger till grund för dagpenning. Dessutom har självrisktiden för arbetslöshetsdagpenningen förkortats från sju dagar till fem dagar.

— I bostadsbidraget tas ett skyddat belopp på 300 euro i bruk utan sysselsättningsförutsättningar eller tidsbundenhet. Reformen börjar tillämpas den 1 september 2015. Statens utgifter beräknas öka med 8 miljoner euro 2015 och därefter med 30 miljoner euro per år. Statens utgifter för utkomststødet beräknas på motsvarande sätt minska med ca 5 miljoner euro per år.

— Utbudet av arbete och aktiveringsåtgärder samt de sanktioner som följer av vägran att ta emot arbete eller delta i aktiveringsåtgärder genomförs fullt ut inom alla NTM-centralers områden.

— Många åtgärder i anslutning såväl till genomförandet av sysselsättningspolitiken som till arbetslagstiftningen har beretts i samarbete med arbetsmarknadsorganisationerna. Åtgärderna syftar till att arbetsmarknaden ska fungera bättre och målet är en minskning av den strukturella arbetslöshetsgraden och en effektivisering av tjänsterna. I anslutning till denna helhet bereds många lagstiftningsändringar som träder i kraft den 1 januari 2015. Reformerna gäller bl.a. långvarigt sysselsättningsstöd, sociala företag, servicecenter för arbetskraft, lönesubvention samt kommunernas roll när det gäller ansvaret för ordnande och finansiering av arbetsmarknadsstødet för långtidsarbetslösa. Åtgärderna har i många avseenden samband med en större helhet som omspannar en längre tidsperiod och som inkluderar både en reform av förhandlingssystemet och även pensionslösningar.

— Villkoren för att få alterneringsledighet skärps vid ingången av 2015.

— För förslag av arbetsgruppen för främjande av sysselsättningen bland partiellt arbetsföra reserveras finansiering så att de ökar statens andel av de utgifter som föranleds av sjukförsäkringen med 5,3

miljoner euro 2016, med 18,8 miljoner euro 2017 och med 29,1 miljoner euro 2019.

— I syfte att förbättra de ungas sysselsättningsmöjligheter effektiviserar genomförandet av ungdomsgarantin samtidigt som läropliktsåldern höjs till 17 år vid ingången av 2015 och därför ökas statsandelarna för allmänbildande utbildning och yrkesutbildning med sammanlagt 5,6 miljoner euro per år och den finansiering som har reserverats för stöd för skolresor ökas med 0,9 miljoner euro 2015 och med 1,6 miljoner från 2016 (mera om genomförandet av ungdomsgarantin i avsnitt 5.3.1 Undervisnings- och kulturministeriets förvaltningsområde).

— Förskoleundervisningen blir obligatorisk.

— För att påskynda övergången till högskolestudier reformeras systemet för antagning av studerande samtidigt som antalet nybörjarplatser vid högskoleutbildning ökas för viss tid 2014—2016. Den finansiering som i år och under ramperioden anvisas för att åtgärda anhopningen av sökande är sammanlagt 103,5 miljoner euro och efter ramperioden sammanlagt 20 miljoner euro. Målet är att för viss tid öka antalet nybörjarplatser vid högskolorna med sammanlagt ca 3 000 åren 2014—2016. De extra nybörjarplatserna inriktas i enlighet med prognoserna till branscher i behov av arbetskraft och till branscher som är viktiga för den framtida tillväxtpotentialen.

— För att förkorta utexamineringstiderna sporrar universitet och yrkeshögskolor till att ordna studiemöjligheter året om och finansieringen till högskolorna ökas till den del det gäller studerande som avlägger över 55 studiepoäng per år.

— Rätten till dagvård begränsas till deltid för de barn som har en förälder hemma på grund av moderskaps-, faderskaps-, föräldra- eller vårdledighet eller hemvårdsstöd. Hemvårdsstödet riktas till den förälder som vårdar barnet hemma och rätten till stödet delas lika mellan båda föräldrarna. År 2016 beräknas statsandelen minska med ca 4,0 miljoner euro och 2017 med 15 miljoner euro. Reformen träder i kraft fullt ut 2018 och då minskar statsandelen med 19 miljoner euro. Kommunernas utgifter beräknas minska med 64 miljoner euro från och med 2018. Från 2018 ökar reformen utgifterna för dagvården med uppskattningsvis drygt 130 miljoner euro, av vilken statsandelen är 39 miljoner euro. I och med begränsandet av den subjektiva rätten till dagvård minskas statsandelarna med 7,0 miljoner euro från och med 2015. Dessutom höjs maximiavgiften för barndagvård. Reformen av hemvårdsstödet beräknas öka statens utgifter för utkomstskyddet för arbetslösa med 9 miljoner euro 2016, med 36 miljoner euro 2017 och med 45 miljoner euro från och med 2018.

Ekonomins konkurrenskraft, förnyelse och tillväxt

— I reformen av företagsstöden har man minskat de miljökadliga stöden. Ett centralt mål med företagsstöden är att ekonomin och nä-

ringsstrukturen ska reformeras, att företagsstöden kraftigare än tidigare ska riktas mot verksamhet som stöder företagets tillväxt och internationalisering samt att förutsättningarna för FoUI-verksamhet ska stärkas.

— Bostadsbyggandet i huvudstadsregionen stöds genom att det i anslutning till den 20-åriga garantimodellen införs ett tidsbegränsat startbidrag som gäller till utgången av 2015. Kostnaderna för Statens bostadsfond uppgår till drygt 2,5 miljoner euro per år. Dessutom genomförs en ny 20-årig räntestödsmodell med objektsspecifika begränsningar utanför lagstiftningen om allmännyttighet.

— För att förbättra förutsättningarna för bostadsbyggande i Helsingforsregionen lägger staten ned sin verksamhet på Helsingfors-Malms flygplats så att området kan tas i bruk för bostäder senast i början av 2020-talet.

Produktiviteten inom den offentliga serviceproduktionen

— Reformen av social- och hälsovårdens servicestruktur beräknas leda till en klar förbättring produktiviteten inom den kommunala ekonomin. För att kostnadsökningen ska mattas av permanent krävs en stark nationell styrning som också ingår i det nya systemet.

— I ämbetsverkens omkostnadsanslag görs det ett årligt kalkylerat tillägg som motsvarar indexhöjningarna i utgifterna för lokaler. Efter detta görs i omkostnadsanslagen en årlig anslagsminskning på 0,5 procent jämfört med deras nuvarande nivå, vilket motsvarar produktivetsökningen. Till följd av försvarsmaksreformen tillämpas minskningen inte på försvarsmaktens omkostnadsanslag under ramperioden.

— Under ramperioden fortsätter utvecklandet av den nationella tjänstearkitekturen. Helheten består av följande delar: en nationell servicekanal, en nationell digital identifieringslösning, nationella lösningar för hantering av företags, andra organisationers och fysiska personers roller och bemyndiganden, gemensamma tjänstevyer (för medborgare, företag och myndigheter) samt styr- och hanteringsmodeller. Målet är att medborgarna i början av ramperioden ska ha möjlighet att kontrollera viktiga uppgifter om sig själva via servicekanalen och att servicekanalen ska vara i allmänt bruk i slutet av ramperioden. Främjandet av en datasäkerhetskultur och verkstället av SecICT-projektet fortsätter.

— Skapandet av klara strukturer för informationsförvaltningen fortsätter. Inrättandet av ett ämbetsverk för att utveckla informationsförvaltningen utreds och överföringen av statliga ämbetsverks och inrättningsbranschberoende IKT-tjänster till Statens center för informations- och kommunikationsteknik Valtori fortsätter.

— Ett stegvis öppnande av datalager inom den offentliga förvaltningen främjas. Genom att göra olika slags informationsmaterial tillgängligt i stor utsträckning strävar man efter ekonomiska och samhälleliga konsekvenser samt förbättrar man det civila samhäl-

lets funktion, demokratin och produktiviteten inom den offentliga förvaltningen. Under ramperioden fortsätter man att göra information tillgänglig bl.a. om livsmedlens sammansättning samt i viss utsträckning om kulturarvsmaterial och Statistikcentralens material, t.ex. postnummerområden. Genom tidigare beslut har man bl.a. gjort terrängdata, väder-, klimat- och havsdata samt trafik- och kommunikationsdata tillgängliga. I detta syfte riktas tilläggsanslag på sammanlagt 1,2—4,2 miljoner euro till Skatteförvaltningen, Statistikcentralen, Befolkningsregistercentralen, gemensamma utgifter inom högskoleväsendet, Centret för konstfrämjande, förvaltningsnämnden för Sveaborg, Nationella audiovisuella institutet, Trafiksäkerhetsverket, Strålsäkerhetscentralen och Institutet för hälsa och välfärd.

Programmet för att minska på kommunernas uppgifter och skyldigheter

I enlighet med det strukturpolitiska programmet ska de skyldigheter kommunerna har enligt sina lagstadgade uppgifter minskas och målet är att nå en total besparing på 1 miljard euro i kommunernas och samkommunernas omkostnader på 2017 års nivå.

I samband med beredningen av rambeslutet har man utvärderat hur genomförandet av åtgärderna i det strukturpolitiska programmet framskrider samt vilka kostnadseffekter de har på statsfinanserna och den kommunala ekonomin. Ministeriernas förslag kan grovt taget indelas i två kategorier.

1. Förslag som kan förverkligas med hjälp av klara författningsändringar eller andra åtgärder som staten kan vidta och som inverkar direkt på kommunernas verksamhet och kostnader.

2. Förslag vars effekter inte ännu kan påvisas tillräckligt tillförlitligt, t.ex. för att det inte finns verkningsfulla författningsändringar eller motsvarande åtgärder som staten kan vidta och som direkt styr kommunernas verksamhet.

Beredningen av de förslag som ingår i grupp 2 pågår eller så beror den faktiska kostnadsminskning de innebär för kommunerna i hög grad på vilka åtgärder de kommunala aktörerna vidtar inom ramen för sin självstyrelse; åtgärder vars genomförande och effekter kan bedömas först senare.

De strukturpolitiska åtgärder som hittills har innefattats i ramarna för statsfinanserna täcker enligt en preliminär beräkning en dryg tredjedel av sparmålet på 1 miljard euro på 2017 års nivå. De regeringspropositioner som gäller beslutade ändringar överlämnas till riksdagen hösten 2014. Åtgärder i grupp 1 är särskilt följande:

— Finansieringssystemet för och nätet av utbildningsanordnare inom utbildningen på andra stadiet reformeras. Finansieringen ska inte längre beviljas enligt det faktiska kostnadsunderlaget, och den totala statliga finansieringen av utbildningen på andra stadiet ska grunda sig på statsbudgeten i likhet med finansieringen av universi-

tet och yrkeshögskolor. I och med reformen av finansieringssystemet halveras tilläggsfinansieringen för den särskilda uppgiften att ordna gymnasieutbildning och statens finansiering till utbildnings- och serviceuppgifter för arbetslivet upphör 2015. Från ingången av 2017 upphör statsandelsfinansieringen av ämnesstudier inom gymnasieutbildningen för dem som avlagt studentexamen, den statsandelsfinansiering som beviljas utbildningsanordnare för studerande i gymnasium och examensinriktad yrkesutbildning begränsas till högst tre år, statens finansiering till sådan yrkesinriktad tilläggsutbildning som inte leder till en examen eller en del av en examen upphör och finansieringen av specialläroanstalter frångås i sin nuvarande form. De som redan har avlagt yrkesexamen på andra stadiet hänvisas i huvudsak till utbildning som förbereder för fristående examen genom författningsändringar. Finansieringen till sådan utbildning som ordnas av Suomen Ilmailuopisto och specialläroanstalter och som leder till en examen eller en del av en examen överförs till finansieringen av den yrkesinriktade tilläggsutbildningen. De nya finansieringsgrunderna tillämpas första gången när finansieringen för 2017 bestäms. Reformerna minskar den offentliga finansieringen med sammanlagt 260 miljoner euro, av vilken man i raminvån som en minskning i statsandelarna har beaktat 8 miljoner euro 2015—2016 och 100,5 miljoner euro från 2017.

— Skolgångsbiträdena anses i grunderna för statsfinansieringen delvis vara en del av förhållandet mellan lärare och elev och därför minskar kommunernas utgifter med 10 miljoner euro och statsandelarna med 3 miljoner euro från och med 2017.

— Minimigruppstorleken inom undervisning i andra ämnen än evangelisk-luthersk religion och ortodox religion samt livsåskådningskunskap ska ses över, vilket minskar kommunernas och statens utgifter något från och med 2015. Statsandelarna minskas med ca 0,4 miljoner euro från och med 2015.

— Statens finansiering till det fria bildningsarbetet minskas med 10 miljoner euro på 2015 års nivå och 18,5 miljoner euro på 2017 års nivå. För att skapa motsvarande kostnadsbesparingar genomförs en totalreform av det fria bildningsarbetets struktur och finansieringssystem.

— I och med kommun- och regionstrukturförändringarna minskas antalet landskapsbibliotek från den 1 januari 2016.

— Kommunens skyldighet att erbjuda arbetslösa arbetssökande möjlighet till arbete frångås om arbetslöshetsgraden i regionen är högre än i resten av landet. Statens utgifter minskar med 0,8 miljoner euro och kommunernas utgifter med uppskattningsvis 2,6 miljoner euro.

— Receptens giltighet och intervallen för tandläkarkontroller för vuxna ska, med iakttagande av vissa begränsningar som fastställs senare, i regel förlängas till minst två år. Ändringarna ska genom-

föras genom en förordning 2014. Kommunernas utgifter beräknas minska med ca 18 miljoner euro på 2017 års nivå.

— Beräkningen och utbetalningen av det grundläggande utkomststödet överförs till FPA vid ingången av 2017. Kommunernas utgifter beräknas minska med 79 miljoner euro. Statsandelen minskar med 39,5 miljoner euro per år. Minskandet av underutnyttjandet av utkomststöd minskar besparingen. Förmånsutgifterna för det grundläggande utkomststödet beräknas öka så att den statsandel som riktas till kostnaderna ökar med 20 miljoner euro. FPA:s administrationskostnader, som ersätts av staten, ökar dessutom med uppskattningsvis 20 miljoner euro.

— Skyddshemmen överförs på statens ansvar vid ingången av 2015 och i anslutning till detta riktas till social- och hälsovårdsministeriets förvaltningsområde en separat statsunderstödsfinansiering på 8 miljoner euro, av vilken hälften genomförs som en överföring från anslaget för statsandelen för kommunal basservice.

— Utifrån regeringsprogrammet har man för utvecklandet av social- och hälsovårdstjänster i rambeslutet reserverat ett anslag på ca 13 miljoner euro per år, av vilken 4 miljoner euro förblir oanvänd som en sparåtgärd.

— Fullmakten att bevilja investeringsunderstöd för grupper med särskilda behov höjs med 20 miljoner euro 2016, med 40 miljoner euro 2017 och med 20 miljoner euro 2018. Bland annat för att minska institutionsvården av äldre ska man på detta sätt förbättra de äldres möjligheter att bo kvar hemma genom ett utökat utbud av servicebostäder för äldre.

Utöver dessa åtgärder som ingår i ramen fortsätter regeringen beredningen av sådana åtgärder som det har fattats beslut om i det strukturpolitiska programmet och som gäller minskande av uppgifter och skyldigheter. Ändringarna beaktas i de lagstadgade grunderna för statsandelarna. De lagstiftningsförslag som behövs överlämnas till riksdagen senast under höstsessionen 2014. Åtgärder i grupp 2 vars beredning fortsätter är särskilt följande:

— Ordnanandet av en centraliserad upphandling av läromedel för den allmänbildande utbildningen och en övergång till digitala läromedel.

— Uppluckring av behörighetskraven.

— Minskandet av institutionsvård inom äldreomsorgen; målet är att genom olika åtgärder, särskilt genom en översyn av kvalitetsrekommendationen för att trygga ett bra åldrande och förbättra servicen och vid behov även av äldreomsorgslagen, försnabba en övergång till en ändamålsenlig hemvård med god service så att kommunernas utgifter jämfört med den nuvarande utvecklingen minskar med 300 miljoner euro 2017.

— Reformen av jourssystemet; en översyn av social- och hälsovårdsministeriets förordning om grunderna för brådskande vård och villkoren för jour inom olika medicinska verksamhetsområden samt

genom vid behov utfärdande av de statsrådsförfordningar som avses i 34 och 43 § i hälso- och sjukvårdslagen, så att de nuvarande enheterna med jourtjänster dygnet runt inomprimärvård, förlossning och kirurgiska operationer koncentreras till större enheter för att minska kommunernas utgifter med ca 60 miljoner euro 2017.

— Arkiveringen av patientuppgifter i pappersform avslutas; tillräckliga datatekniska förutsättningar ska säkerställas liksom stöd från kommunerna för att genomföra reformen.

— Planeringskyldigheterna och rekommendationerna av normativ karaktär ska minskas och tillsynsuppgifterna omvärderas; kartläggnings- och bedömningsarbetet fortsätter, vilket möjliggör beslutsfattande från 2014.

— För att luckra upp behörighetskraven stöds även kommunala aktörer att se över arbetsfördelning och befattningsbeskrivningar i synnerhet när tjänster och uppgifter ska tillsättas. Målet är att allt mer krävande uppgifter ska skötas av personer med lägre examen. I syfte att möjliggöra detta överväger social- och hälsovårdsministeriet före hösten 2014 propositioner som gäller ändring av lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården och lagen om behörighetsvillkoren för yrkesutbildad personal inom socialvården samt de förfordningar som utfärdats med stöd av dem, bl.a. så att sjukskötares behörighet att förskriva mediciner utvidgas begränsat.

— Intyg som ges av den offentliga hälso- och sjukvården ska begränsas endast till de obligatoriska.

— Skapande av integration mellan primärvården, den specialiserad sjukvården och socialvården. Reformarbetet grundar sig på en modell som går ut på att ansvaret för att ordna social- och hälsovården i huvudsak överförs på fem specialupptagningsområden. Denna reform ger den kommunala sektorn avsevärda möjligheter till effektivisering och därigenom till betydande kostnadsbesparingar inom hela den offentliga ekonomin utan att kvaliteten på vården och omsorgen försämras.

Minskandet av kommunernas uppgifter och skyldigheter omfattar i det strukturpolitiska programmet även andra åtgärder. Ordnanandet av räddningsväsendet ska omorganiseras och genom detta eftersträvas en besparing på 7,5 miljoner euro i den kommunala ekonomin. Avsikten är också bl.a. att sammanföra byggnadstillsynsmyndigheternas uppgifter till större, kommunöverskridande enheter, att reformera miljöförhållningsmyndighetens uppgifter och verksamhetssätt, och att lätta på livsmedelstillsynen och samtidigt höja de avgifter som tas ut för den. Beredningen av dessa åtgärder pågår också ännu delvis eller så beror den faktiska kostnadsminskningen i hög grad på vilka åtgärder kommunerna själva vidtar.

Den kommunala ekonomin behandlas också i avsnitt 6 (Styrningen av den kommunala ekonomin 2015—2018).

De nya anpassningsåtgärder som ingår i rambeslutet minskar statens utgifter med ett nettobelopp på ca 1 miljarder euro 2015. Fram till 2018 kommer nettobesparingarna att uppgå till ca 1,4 miljarder euro. I beloppen har man inte beaktat den spridningseffekt som skatteändringarna har på kommunernas statsandel. De propositioner som behövs med anledning av anpassningen lämnas till riksdagen hösten 2014.

Kostnadsbesparingarna är permanenta och inriktas i vid omfattning på de olika ministeriernas förvaltningsområden, bl.a. till:

— stödet till partiverksamheten, besparingen sammanlagt 2 miljoner euro, av vilken partistödet 1 miljon euro och stödet för kommunikation 1 miljon euro

— utvecklingssamarbete, besparingen 53 miljoner euro 2015 och 101 miljoner euro 2018

— utgifter för militär och civil krishantering, besparingen sammanlagt 9 miljoner euro 2015 och 15 miljoner euro 2018

— Försvarsförvaltningens byggverk, som ska reformera sin verksamhet i anslutning till lokalförvaltning och underhåll så att försvarsministeriets förvaltningsområde uppnår en besparing på 7 miljoner euro

— finansieringen av läroanstaltens anläggningsprojekt som staten i fortsättningen inte deltar i, besparingen ca 12—22 miljoner euro under ramperioden

— statsunderstöden för en förbättring av kvaliteten på den grundläggande utbildningen, besparingen 57 miljoner euro

— Finlands Akademis forskningsanslag, den årliga bevillningsfullmakten minskas med 20 miljoner euro 2015 och 2016 samt med 10 miljoner euro från 2017

— indexhöjningen för universitet och yrkeshögskolor halveras 2015, besparingen 16,5 miljoner euro

— studiepenningen och bostadstillägget, varvid inget stöd beviljas för att på högskolenivå avlägga ytterligare en examen på samma nivå efter den 1 augusti 2015, besparingen ca 2 miljoner euro 2015 och ca 11 miljoner euro 2017

— hyresbidraget till studentbostadsstiftelserna och SHVS upphör, besparingen 5,9 miljoner euro

— konst och kultur, besparingen 5—15 miljoner euro

— jord- och skogsbruk, bl.a. det nationella stödet och energistödet för klenträäd, besparingen 21,3 miljoner euro

— statsunderstöden för kommunernas vatten- och avloppsprojekt frångås, besparingen inom jord- och skogsbruksministeriets och miljöministeriets förvaltningsområden sammanlagt 10 miljoner euro 2017 och 2018

— finansieringen av trafikleder, besparingen 100 miljoner euro

— köp och utvecklande av kollektivtrafiktjänster, besparingen 5 miljoner euro

Nya utgiftsbesparingar inom statsfinanserna

- NTM-centralernas omkostnader, besparingen 5 miljoner euro 2016 och 11 miljoner euro från 2017
- stödet till forskning, utveckling och innovationer, nedskärningen i fullmakten 25 miljoner euro
- stödandet av företagets investerings- och utvecklingsprojekt, gäller stödet för akut strukturomvandling, nedskärningen i fullmakten 17 miljoner euro
- finansieringen av arbetskraftspolitiken, besparingen 55 miljoner euro
- det inkomstrelaterade utkomstskyddet för arbetslösa; bestämmelserna ändras så att statens utgifter minskar med 50 miljoner euro på 2015 års nivå; ändringarna bereds i samarbete med arbetsmarknadsorganisationerna och målet är att besparingen ska inriktas på dem som får de högsta arbetslöshetsdagpenningarna
- landskapsutvecklingspengarna avskaffas, besparingen 4,6 miljoner euro
- energistödet, nedskärningen i fullmakten 5 miljoner euro
- barnbidragen, besparingen 110 miljoner euro inkl. effekten på utgifterna för utkomststöd
- statens andel av FPA:s omkostnader, besparingen 10 miljoner euro
- statens andel av sjukförsäkringsersättningarna, besparingen 25 miljoner euro
- statens andel av läkemedelsersättningarna, besparingen 26 miljoner euro från 2016
- de indexhöjningar som är bundna till folkpensionslagen och lagen om pension för arbetstagare uppgår i regel till 0,4 procent 2015, besparingen 152,5 miljoner euro; denna höjning motsvarar den avtalade höjningen enligt arbetsmarknadsuppställningen; den reducerade höjningen omfattar de förmåner som är bundna till lagen om pension för arbetstagare, inkl. arbetspensionerna
- statens ersättning för kostnaderna för avbytarservicen för lantbruksföretagare, besparingen 5 miljoner euro
- understöden för reparationer och vården av byggnadsarvet, besparingen 15 miljoner euro.
- Dessutom begränsas löneglidningen inom staten till den genomsnittliga nivån på den allmänna arbetsmarknaden, vilket väntas ge en besparing på ca 21 miljoner euro.

Satsningar på tillväxt

Statens förmögenhet ska inriktas på en produktivare användning än för närvarande.

Den statliga fastighetsförmögenhet som förvaltas av Senatfastigheter och Forststyrelsen ska säljas ut. Balanshanteringen inom statens bolagsinnehav effektiviseras genom att ägarbasen i statsägda icke-noterade bolag utvidgas och man vid behov frigör sig från bolagsinnehav. Dessutom kommer man att sälja statsägda börsbolag och vidta andra åtgärder för att öka intäktsföringen till staten. Det totala beloppet av utdelningen från icke-noterade bolag höjs. En re-

geringsproposition med förslag till ändring av lagen om statens pensionsfond ska beredas så att fondens intäktsföring höjs. Dessutom ska medel från statsgarantifonden intäktsföras. Den extra intäktsföring som dessa åtgärder leder till uppgår till ca 1,9 miljarder euro 2014—2015 jämfört med tidigare riktlinjer. Närmare information om vilka av statens tilläggsinkomster som beaktats i rambeslutet, se avsnitt 5.4 Inkomsterna inom budgetekonomin och 5.6 Statliga fonder utanför statsbudgeten.

Största delen av den extra intäktsföringen ska användas till att amortera på statsskulden. Som ett led i omfördelningen av statens förmögenhet görs betydande tillväxtingsåtgärder som uppgår till sammanlagt ca 600 miljoner euro 2014—2015. Under ramperioden riktas kostnaderna för dessa investeringar i huvudsak till 2015, ca 300 miljoner euro. De viktigaste satsningarna rör tillväxt- och framtidsskapande investeringar i kompetens och innovationer samt trafik- och byggprojekt med snabb sysselsättande verkan.

Åren 2014—2015 kanaliseras 100 miljoner euro till Finlands Industriinvestering Ab för kapitalinvesteringar i industriella tillväxtföretag och bioekonomiföretag. Dessutom aktiveras marknadsplatsen för olistade bolag, First North, varvid Solidium Oy verkar som första tecknare vid emissionerna, med uppskattningsvis ca 10 miljoner euro på årsnivå.

Finnvera Ab:s finansieringsfullmakter ökas genom en höjning av ersättningsandelen för förlusterna utanför stödområdena från 40 procent till 55 procent. Detta beräknas öka statens budgetutgifter med ca 4 miljoner euro under ramperioden. För att främja internationalisering och utländska investeringar anvisas 20 miljoner euro i tilläggsfinansiering för Team Finlands verksamhet åren 2014—2015. Dessutom höjs Finpros understöd med 20 miljoner euro 2014 och med 5 miljoner euro 2015, och det riktas bl.a. till stärkande av små- och medelstora industriföretags exportberedskap och lockande av industriella investeringar till Finland.

Innovationsfinansieringsverket Tekes lånefullmakter höjs permanent med 40 miljoner euro. Av den ökade lånefullmakten riktas årligen 20 miljoner euro till att stödja pilot- och demonstrationsprojekt inom cleantech och bioekonomi samt 20 miljoner euro till att främja affärsverksamhet som grundar sig på digitalt värdeskapande. Nya innovationer inom den digitala ekonomin stöds genom att öka lånefullmakten för Tekes med ytterligare 20 miljoner euro 2014—2015.

Tekes anslag för kapitalplaceringsverksamhet i företag i den inledande fasen ökas med 20 miljoner euro 2014—2015. Tilläggsåtgärden inriktas på kapitalplaceringsfonder som främjar målen med strategin för cleantech och bioekonomi, den digitala ekonomin och tillväxtstrategin för hälsovårdssektorn.

Man bereder sig på att förse universiteten med ett trefaldigt kapital i förhållande till det privata kapital som de samlar in, dock högst

150 miljoner euro. För en stärkning av den vuxna befolkningens kompetensbas anvisas det åren 2014—2015 sammanlagt 20 miljoner euro till riktad vuxenutbildning för 30—50-åringar utan examen efter den grundläggande utbildningen.

Av basfinansieringen till universitetet överförs 50 miljoner euro stegvis under 2015—2019 till de forskningsanslag som konkurrensutsätts via Finlands Akademi. Detta utökar Finlands Akademis bevilningsfullmakt med 50 miljoner euro från 2015.

För innovationsstöd till medierna anvisas 2014—2016 sammanlagt 30 miljoner euro.

Till trafikledsprojekt riktas för att stödja den trafikinfrastruktur som är mest kritisk med tanke på sysselsättning och tillväxt ett tilläggsanslag på 20 miljoner euro 2014 och 30 miljoner euro 2015. I rambeslutet har dessutom beaktats ändringar i den tidsmässiga fördelningen av utgifter till följd av tidigareläggningen av projektet på riksväg 6. Regeringen fattar ett principbeslut om byggandet av Centrumslingan och inleder beredningen av finansieringsmodellen och börjar förhandla om de finansiella bidragen.

För en totalrenovering av Olympiastadion i Helsingfors betalas statens andel på sammanlagt 80 miljoner euro i en rat åren 2014—2015. Med beaktande av bidragstagarens ränteinkomster under planerings- och byggtiden kan värdet av statens insats stiga till drygt 85 miljoner euro.

För att förbättra infrastrukturen vid Forststyrelsens natur- och kulturobjekt anvisas ett tilläggsanslag på sammanlagt 10 miljoner euro 2014—2015.

För sådan reparation av bostäder för äldre och personer med funktionsnedsättning som ökar deras möjligheter att bo hemma anvisas ett tilläggsanslag på 10 miljoner euro 2014 och 2015 ur Statens bostadsfond. Självriskandelen för räntan på ungdoms- och studiebostäder kommer att ligga på 1 procent i stället för tidigare 3,4 procent till utgången av 2015.

De beslut som gäller 2014 innefattas i tilläggsbudgetarna för 2014.

Totalreformen av
forskningsinstituten och
forskningsfinansieringen

Statsrådet fattade den 5 september 2013 ett principbeslut om en totalreform av statens forskningsinstitut och forskningsfinansiering. I enlighet med principbeslutet genomförs flera organisationsförändringar under ramperioden. På undervisnings- och kulturministeriets samt jord- och skogsbruksministeriets förvaltningsområden slås forskningsinstitut samman till större forskningsinstitutshelheter (ändringarna presenteras närmare i samband med förvaltningsområdena).

Rambeslutet innehåller dessutom många anslagsöverföringar. Till statsrådets kanslis förvaltningsområde har man i syfte att stärka den forsknings- och utredningsverksamhet som stöder statsrådets beslutsfattande i samhällsfrågor sammanfört finansiering från budgetfinansierade forskningsanslag till olika forskningsinstitut.

Inrättandet av ett finansiellt instrument för strategisk forskning i anslutning till Finlands Akademi genomförs genom en ändring av lagen om Finlands Akademi och så att Finlands Akademi kan fatta de första finansieringsbesluten om det finansiella instrumentet för strategisk forskning 2015. Till finansiering av strategiska forskningsprojekt kan årligen beviljas ca 57 miljoner euro med beaktande av de anpassningsåtgärder som det redan beslutats om, inklusive administrationskostnader.

I kapitel 5.3 granskas de strukturpolitiska åtgärderna inom förvaltningsområdena, ytterligare sparåtgärder som man beslutat om samt satsningarna på tillväxt.

Statsrådets principbeslut av den 5 september 2013 om en totalreform av statens forskningsinstitut och forskningsfinansiering påverkar alla år under ramperioden. Den inbesparing enligt regeringsprogrammet på 4 miljoner euro som hänför sig till forskningen genomförs genom avdrag på 1 miljon euro per år från och med 2015 från de poster som överförts till statsrådets kansli.

Regeringen bereder sig på att under ramperioden finansiera arrangemangen för firandet av 100-årsjubileet för Finlands självständighet.

I enlighet med regeringsprogrammet koncentreras resurser till de länder och områden vars ekonomiska och politiska betydelse håller på att öka, med beaktande av tyngdpunkterna för Team Finland-strategin. Samtidigt fortsätter förnyandet av representationens struktur och förvaltningsområdets verksamhetssätt.

Riktlinjerna i den säkerhets- och försvarspolitiska redogörelsen (2012), strategin för civil krishantering (2008) och åtgärdsprogrammet för fredsfrämjande (2011) har beaktats i anslagen. När det gäller anslaget för den militära krishanteringen har man fr.o.m. 2015 beaktat att antalet anställda som deltar i insatserna minskar.

När det gäller utvecklingssamarbetet är regeringens mål att uppnå en anslagsnivå på 0,7 procent av BNI och att sköta de ökande förpliktelseerna i samband med klimatfinansieringen genom att styra inkomsterna från auktioneringen av utsläppsrätter till utvecklingssamarbetet och, i takt med att inkomsterna inflyter, samtidigt även till klimatfinansieringen som en del av Finlands officiella bistånd. Nivån på anslaget för utvecklingssamarbete för 2015 är ca 788 miljoner euro. Under de följande åren är BNI-andelen ca 0,5 %.

De centrala projekten under planperioden för rättsväsendets del hänför sig till det reformprogram för rättsvården som planeras till 2025 och de riktlinjer som utgår från programmet. Syftet är att i ett hårdare ekonomisk läge trygga rättsskyddet. I reformprogrammet har det föreslagits att ett domstolsverk inrättas för att sköta domstolsadministrationen. Fördelarna och nackdelarna med att inrätta ett domstolsverk och kostnadseffekterna av inrättandet utreds.

År 2014 utreds fördelarna och nackdelarna av att organisatoriskt slå ihop de högsta domstolarna. Utifrån utredningen fattas det beslut

5.3.1. Riktlinjer för de olika förvaltningsområdena

Statsrådets kansli

Utrikesministeriets förvaltningsområde

Justitieministeriets förvaltningsområde

om eventuella fortsatta åtgärder och om behovet av en utredning av fördelarna och nackdelarna i samband med en sammanslagning av separata domstolslinjer.

För åklagarväsendets verksamhet är det väsentligt att effektivisera förundersökningssamarbetet, främja ibruktageandet av ett försnabbat rättegångsförfarande och göra beslutspraxis mera enhetlig.

Inom brottspåföljdssystemet är särskilt samhällspåföljderna föremål för utveckling. I den utsträckning det är möjligt flyttas också tyngdpunkten till öppna anstalter och övervakad frihet på prov.

Avsikten är att i anslutning till genomförandet av effektivitets- och resultatprogrammet sammanföra befattningarna som ombudsman inom de olika förvaltningsområdena (jämsällhdetsombudsmannen, barnombudsmannen och minoritetsombudsmannen) under justitieministeriet. För genomförandet av ändringen av lagen om likabehandling har det reserverats tilläggsfinansiering på 540 000 euro per år.

Inrikesministeriets
förvaltningsområde

För tilläggskostnader för produktionen tjänster som gäller statens säkerhetsnät samt för tilläggskostnader för sådana webbtjänster som köps av Suomen Turvallisuusverkko Oy anvisas ett tilläggsanslag på 7,1 miljoner euro år 2015 och år 2016, 6,7 miljoner euro år 2017 och 6,2 miljoner euro år 2018.

Målet är att hålla polisens serviceförmåga och verksamhetens kvalitet i brådskande uttryckningar och i utredning av brott samt i tillståndsförvaltningen och trafiksäkerhetsarbetet på nuvarande nivå. För att anpassa polisens ekonomi fortsätter inrikesministeriet reformen av förvaltningsstrukturen inom polisförvaltningen (Pora III) genom att öka effektiviteten i verksamheten och förenkla organisationen.

Gränsbevakningsväsendet bereder sig tillsammans med andra myndigheter vid gränsstationerna på en betydande ökning i gränsövergångstrafiken genom att utveckla verksamheten vid gränsövergångsställena.

Det uppskattas att antalet flyktingar och asylsökande som kommer till Finland utvecklas under ramperioden, så att antalet asylsökande under 2015—2018 är 3 300—3 500 personer per år. Under 2013 var antalet asylsökande som omfattades av mottagandet i medeltal 3 536 per månad. Av dessa var ca 2 500 inkvarterade vid förläggningarna. För att säkra och vidareutveckla ett smidigt beslutsfattande i asylfrågor utvecklas den tekniska kapaciteten hos det elektroniska systemet för hantering av utlänningsärenden (UMA).

Försvarsministeriets
förvaltningsområde

Försvarsförmågan utvecklas utifrån det militära försvaret av Finland. Under ramperioden ligger tyngdpunkterna för upprätthållandet och utvecklandet av försvarsförmågan på att genomföra försvarsmaksreformen, svara mot långsiktiga utmaningar som gäller försvaret samt fördjupa och utvidga försvarssamarbetet.

Vid reformen av försvarsmakten tas en ny truppstruktur för undantagstillstånd i bruk. I truppstrukturen ingår operativa, territori-

ella och lokala trupper. Tyngdpunkten för utvecklandet av försvarsmaktens kapacitet under undantagsförhållanden ligger under ramperioden på att utveckla de territoriella trupperna och den militära fjärrpåverkan. Under slutet av ramperioden förflyttas tyngdpunkten till tryggheten av de operativa truppers prestationsförmåga.

Försvarsmaktsreformen skapar en grund för försvarsmaktens verksamhetsförmåga och fortsatta utveckling när 2020-talets försvarsförmåga byggs upp. Centrala mål för reformen är att återställa försvarssystemet på den nivå som en effektiv verksamhet förutsätter och att trygga tillräckliga materielinvesteringar. För att trygga en tillräcklig förmåga att förebygga och en tidsenlig försvarsförmåga ska ungefär en tredjedel av anslagen för det militära försvaret kunna användas för utgifter i anslutning till försvarsmaktens materiella beredskap, ungefär en tredjedel för fasta personalkostnader och ungefär en tredjedel för övriga omkostnader.

Utbildnings- och övningsverksamheten vid försvarsmakten ska från och med 2015 återställas till en nivå som motsvarar utbildningskraven för krigstida trupper. En välfungerande allmän värnplikt främjas genom att verksamhetsmöjligheterna för de utbildande enheterna säkerställs.

En viktig utmaning under ramperioden är förberedelserna för den situation i början av 2020-talet då materieleet för de viktigaste trupperna inom försvarsgrenarna föråldras.

För Skatteförvaltningen tryggas också efter 2015 ett årligt tillägg på 2 miljoner euro för bekämpningen av den grå ekonomin. För skatteförvaltningen anvisas också tilläggsanslag för investeringsutgifter i samband med olika informationssystem, 2,35 miljoner euro 2015 och 0,25 miljoner euro 2016. För Skatteförvaltningens olika projekt som gäller informationssystem föreslås dessutom som tilläggsfinansiering en överföring från förvaltningsområdets produktivtetsmedel till investeringsutgifterna på 3,95 miljoner euro år 2015, 2,1 miljoner euro år 2016, 1,5 miljoner euro år 2017 och 0,7 miljoner euro år 2018. För kompenseringen av inkomstförluster till följd av öppnandet av offentliga datalager föreslås ett årligt tillägg på 0,4 miljoner euro som överföringar under åren 2016—2018 samt ett årligt tilläggsanslag på 0,2 miljoner euro. Till följd av den slopade skogsvårdsavgiften har det vid dimensioneringen av skatteförvaltningens omkostnader som avdrag beaktats 0,5 miljoner euro per år från och med 2016. Till följd av en omorganisering av lokalerna i Åbo har det i omkostnaderna beaktats ett tillägg på 1,5 miljoner euro för flyttnings- och inventarietkostnader. Samtidigt kan det i lokalkostnaderna beaktas en minskning på 0,8 miljoner euro 2015 och 1,1 miljoner euro från och med 2016.

För att trygga tullövervakningen vid östgränsen anvisas för tullens omkostnader tilläggsfinansiering på 2,95 miljoner euro 2015 och 3,4 miljoner euro per år under 2016—2018. För att stävja den illegala resandeförseln av alkoholdrycker reserveras för tullens om-

Finansministeriets
förvaltningsområde

kostnader ett tilläggsanslag på 0,3 miljoner euro 2015 och ett tilläggsanslag på 0,35 miljoner euro per år under 2016—2018.

Det föreslås att skötseln av statens skadeståndsverksamhet koncentreras till Statskontoret. Därför föreslås det att från förvaltningsområdena från och med år 2015 överförs sammanlagt 0,43 miljoner per år för betalning av ersättningar samt 0,05 miljoner euro 2015 för kostnader i anslutning till informationssystemen.

För omkostnaderna för Statens center för informations- och kommunikationsteknik Valtori reserveras 3 miljoner per år. För Valtoris investeringsutgifter anvisas ett separat anslag på 10 miljoner euro per år. Kostnaderna för Valtori finansieras genom avgifter av de ämbetsverk och inrättningar som är kunder hos Valtori. Omkostnadsanslaget är avsett som buffert vid oförutsedda händelser för att användas vid en utjämning mellan inkomster av kundfinansieringen och utgifter för verksamheten.

Statistikcentralen anvisas finansiering för ett fortsatt öppnande av offentliga datalager genom ett tilläggsanslag på 0,15 miljoner 2015 och 0,4 miljoner per år 2016—2018. Dessutom medför genomförandet av bindande krav i EU-rättsakter ett behov av tilläggsresurser. Därför föreslås det ett årligt tilläggsanslag på 0,2 miljoner euro för Statistikcentralens omkostnader under ramperioden.

I anslutning till Statens ekonomiska forskningscentral finns rådet för utvärdering av den ekonomiska politiken. Rådet har till uppgift att utvärdera regeringens ekonomiska politik och beslutsfattandet inom den offentliga ekonomin och att förbättra beredningen av beslutsfattandet när det gäller kvalitet, öppenhet och begriplighet. Finansieringen på 0,1 miljoner euro av verksamheten vid rådet för utvärdering har beaktats som en överföring från anslagen för förvaltningsområdet för statsrådets kansli.

Befolkningsregistercentralen fortsätter utvecklandet av registreringen av personuppgifter i befolkningsdatasystemet. Genom projektet, kombinerat med det pågående utvecklingsprojektet som gäller byggnadsuppgifter (RaKi-projektet) säkerställs kontinuiteten i befolkningsdatasystemets livscykel, och projektet anvisas 0,9 miljoner euro av förvaltningsområdets produktivetsanslag 2015.

För regionförvaltningsverkens omkostnader anvisas ett årligt tilllägg på 0,4 miljoner euro som tilläggsresursering för uppgifter i samband med djurskydd och livsmedelssäkerhet.

För utvecklingsprojekt som gäller informationssystem överförs till magistraternas omkostnadsmoment från förvaltningsområdets produktivetsanslag sammanlagt 0,9 miljoner euro för 2015—2016.

Ändrade prognoser över pensionsuppgifter, förändring i ränteprognosen och indexjusteringar ökar pensionskostnaderna under ramperioden med sammanlagt 145 miljoner euro.

År 2014 är det första året av Europeiska unionens nya budgetram (2014—2020). EU-avgifterna som ingår i rambeslutet för statsfi-

nanserna baserar sig på budgetramens betalningstak. Rambeslutet baserar sig på en bedömning enligt vilken EU:s beslut om egna medel träder i kraft 2016 och tillämpas retroaktivt, vilket innebär att nedsatta avgifter för tre år för vissa nettobidragsgivare då ska betalas retroaktivt (Nederländerna, Österrike, Sverige, Tyskland och Danmark). Jämfört med föregående rambeslut om statsfinanserna föranleds den största förändringen av att de tullinkomster som intäktsförs till EU beräknas minska märkbart i förhållande till den föregående prognosen. Bortfallet av tullinkomster ska täckas med BNI-avgiften. Rambeslutet för 2015—2018 innehåller också en första uppskattning av konsekvenserna för budgeten av ibruktagandet av det nya nationalräkenskapssystemet (ENS 2010). Det beräknas att det nya räkenskapssystemet retroaktivt tas i bruk 2016 i systemet för egna medel, efter att beslutet om egna medel trätt i kraft. Av denna anledning har Finlands betalningar, jämfört med det förra rambeslutet, justerats uppåt med ca 60 miljoner euro för 2015, ca 176 miljoner euro för 2016, ca 111 miljoner euro för 2017 och ca 137 miljoner euro för 2018. Samtidigt behövs i anslaget för EU-avgifter ett årligt tillägg på 32—36 miljoner euro för indexjusteringar. Det uppskattas att det för 2018 krävs ett anslag på ca 2 miljarder euro för EU-avgifter.

Indexhöjningen ökar kommunernas statsandelar med ca 47 miljoner euro 2015. Statsandelarna minskar dock på grund av nedskärningar i statsandelen för basservicen. Utvecklingsåtgärderna inom social- och hälsovården (inkl. äldreomsorgslagen, utvecklandet av elev- och studerandehälsovården samt övrig utveckling av social- och hälsovårdstjänsterna) ökar statsandelarna med 46,9 miljoner euro 2015 jämfört med nivån för år 2014.

I anslutning till den finansieringsreform som gäller yrkeshögskolorna överförs det från och med 2015 drygt 163 miljoner euro på årsnivå till undervisnings- och kulturministeriets förvaltningsområde i anslag för statsunderstöd för yrkeshögskolorna.

Det föreslås att minimiantalet timmar inom den grundläggande undervisningen ökas med tre årsveckotimmar. I anslutning till detta ökas anslaget för statsandelar för basservicen med 3,9 miljoner euro 2016 och med 9,4 miljoner euro från och med 2017 så att hälften av beloppet överförs från undervisnings- och kulturministeriets förvaltningsområde.

I enlighet med regeringens riktlinjer stöds kommunerna i alla skeden av kommunreformen. Kommunreformen stöds genom att man finansierar understöden för kommunsammanslagningar och utredningarna om dem. Dessutom kompenseras de förlorade statsandelarna helt med statsmedel. I anslutning till reformen om ordnande av social- och hälsovården uppskattas dock antalet kommunsammanslagningar minska i viss mån. Kommunerna stöds genom konkreta spetsprojekt som bl.a. hänför sig till förändringsledning vid kommunsammanslagningar, informationsförvaltning och utarbetande

Kommunernas statsandelar

av planer för balanseringen av ekonomin. Dessutom genomförs utvecklingsprojekt i anslutning till närservice och närdemokrati.

Konsekvenserna av de propositioner som hänför sig till genomförandet av det strukturpolitiska programmet har beaktats i anslaget för statsandelar för basservicen. Konsekvenserna beskrivs närmare i kapitel 5.3, i stycket Det strukturpolitiska programmet.

Den kommunala ekonomin behandlas som helhet i kapitel 6 i rambeslutet. Styrningen av den kommunala ekonomin 2015—2018.

De åtgärder i det strukturpolitiska programmet som gäller undervisnings- och kulturministeriets förvaltningsområde och tillväxtåtgärder som gäller förvaltningsområdet granskas i kapitel 5.3.

För att säkerställa genomförandet av ungdomsgarantin och ett tillräckligt utbud av grundläggande yrkesutbildning i hela landet ökas finansieringen av den grundläggande yrkesutbildningen med 5,2 miljoner euro per år. När det gäller yrkesutbildningen utvecklas processerna för val av studerande vidare, och en ny enhetlig helhet för utbildning som förbereder för grundläggande yrkesutbildning tas i bruk. Dessutom utvecklas det och tas i bruk nya modeller för att genomföra utbildning som kombinerar utbildning vid läroanstalter och läroavtalsutbildning.

Det förnyade ansöknings- och urvalssystemet för yrkesutbildning och gymnasieutbildning, och ansökningssystemet och utbildningsinformationstjänsterna för vuxenutbildning tas i bruk.

Statsrådets förordning om allmänna riksomfattande mål för gymnasieutbildningen och om timfördelningen i gymnasieundervisningen revideras. Ett gradvis ibruktage av informations- och kommunikationsteknik i studentexamen förbereds och provvitsordens jämförbarhet mellan olika prov och examensomgångar av studentexamen säkras så att utnyttjandet av studentexamen i antagningen av studenter möjliggörs.

Effektiviteten inom utbildningssystemet förbättras genom att sådana personer som sedan tidigare har en yrkesexamen styrs till vuxenutbildningen. Systemet med fristående examen och verksamhetsmodellerna för läroavtalsutbildningen för unga utvecklas. Det tas dessutom i bruk nya specialiseringsutbildningar för högskoleutbildade.

Indexhöjningar baserade på den beräknade förändringen av statsandelsindexet ökar statsandelarna för förvaltningsområdet med 9,5 miljoner euro. Kommunernas och samkommunernas andel av detta är 6,4 miljoner euro år 2015. Dessutom ökar de indexhöjningar som baserar sig på prognosen för högskoleindexet statsfinansieringen med sammanlagt 16,6 miljoner euro, med beaktande av en halvering av indexhöjningen.

Ansvar för basfinansieringen av yrkeshögskolor överförs i sin helhet till staten vid ingången av 2015. Alla yrkeshögskolor kommer att fungera som självständiga juridiska personer i form av aktiebolag. Den nya skattemässiga ställningen och de ekonomiska på-

följderna av beskattningen beaktas i yrkeshögskolornas finansiering. Yrkeshögskolornas kompenseras för de mervärdesskatteutgifter som är en följd av de lagstadgade uppgifterna, och vid dimensioneringen av det årliga anslaget beaktas ökningen av kostnadsnivån i enlighet med högskoleindexet. Till stöd för reformen är staten beredd att kapitalisera yrkeshögskolorna.

I samband med totalreformen av statens forskningsinstitut och forskningsfinansiering sammanslås Konsumentforskningscentralen och Rättspolitiska forskningsinstitutet med Helsingfors universitet vid ingången av 2015. Inrättandet av ett finansiellt instrument för strategisk forskning i anslutning till Finlands Akademi genomförs genom en ändring av lagen om Finlands Akademi och så att Finlands Akademi kan fatta de första finansieringsbesluten om det finansiella instrumentet för strategisk forskning 2015. Det kan årligen beviljas ca 57 miljoner euro för finansieringen av strategiska forskningsprojekt, med beaktande av anpassningsåtgärder som det redan beslutats om samt inklusive administrationsutgifter.

För den motions- och ungdomsverksamhet som är beroende av finansiering genom tippningsvinstmedel tryggas en stabil grund. Förutsättningarna för kommunernas kulturverksamhet främjas genom att produktionsstrukturerna ändras och den lokala och regionala tillgången till tjänster som gäller konstfostran och kultur för barn stärks. Kompetensbasen för kreativ ekonomi stärks genom tryggade verksamhetsförutsättningar för konstnärer.

Statens finansieringsandel av anläggningskostnaderna för huvudprojektet för 100-årsjubileet av Finlands självständighet (biblioteket) finansieras. En grundlig renovering av fastigheten Hanaholmen som Kulturfonden för Sverige och Finland innehar ska utföras.

Idrottsorganisationernas strukturreform, idrottsverksamhet på lokal nivå och åtgärder för att främja en motionsinriktad livsstil och främja hälsan stöds. Samarbetet mellan förvaltningsområdena för att främja hälsoeffekterna av motion ökas.

Ungdomslagen reformeras. Det uppsökande ungdomsarbete som ingår i ungdomsgarantin utvidgas till hela landet. Samarbetet mellan de ungas verkstadsverksamhet och läroanstalterna säkras.

Nya stödsystem i enlighet med EU:s gemensamma jordbrukspolitik för utvecklingen av jordbruket och landsbygden under finansieringsperioden 2014—2020 tas i bruk 2015, och den finansiering som behövs för stödsystemen ingår i ramarna.

I enlighet med regeringsprogrammet tryggas ett tillräckligt stort strukturstöd till jordbruket. Det uppskattas att det årliga behovet av räntestödslånefullmakter för landsbygdsnäringsverksamheten håller sig på 2014 års nivå. De delfinansierade start- och investeringsbidragen för jordbruket finansieras genom ett anslag som ska reserveras i budgeten som en del av programmet för utveckling av landsbygden i Fastlandsfinland. Understöd som i sin helhet är nationella finansieras genom Gårdsbrukets utvecklingsfond (Makera). Ramen

Jord- och skogsbruksministeriets förvaltningsområde

2015—2018 innehåller inte någon överföring till Gårdsbrukets utvecklingsfond.

Också EU:s fiskepolitik reformeras under planperioden. Utformandet av det operativa programmet för Europeiska havs- och fiskerifonden för åren 2014—2020 pågår ännu och det finns inte ännu uppgifter om medlemsländernas finansieringsandelar. Eventuella ändringar i anslagen till följd av reformen har inte kunnat beaktas i de ramar som nu ska godkännas.

Innan ramperioden börjar ska det utifrån riktlinjerna i den skogspolitiska redogörelsen utarbetas en skogsstrategi 2025 som en fortsättning på det nationella skogsprogrammet. Stödsystemen förnyas med beaktande av riktlinjerna för EU:s statliga stöd till jord- och skogsbruk och landsbygdsområden.

I ramen för jord- och skogsbruksministeriet ingår regeringens sparbeslut under ramperioden på cirka 210 miljoner euro per år. Av dessa utgiftsbesparingar hänför sig cirka 60 % till jordbruket. Jord- och skogsbruksministeriet strävar efter att öka produktiviteten inom förvaltningen och förbättra effektiviteten när det gäller överföringsutgifterna för att minska den negativa effekten av inbesparingarna inom förvaltningsområdet.

Jord- och skogsbruksministeriets informationstjänstcentrals uppgifter inom utveckling av informationsteknik, Geodetiska institutets forsknings- och utvecklingsuppgifter och Lantmäteriverkets uppgifter i anslutning till främjandet av sam användningen av geografisk information koncentreras 2015 till Lantmäteriverket. Naturre-surscentralen inleder från och med den 1 januari 2015 sin verksamhet inom förvaltningsområdet för att öka genomslagskraften och effektiviteten inom forskningen. Centralen bildas av Forskningscentralen för jordbruk och livsmedelsekonomi, Vilt- och fiskeriforskningsinstitutet och Skogsforskningsinstitutet, vilka i sin tur läggs ned. Dessutom sammanslås verksamhetsområdet för statistik vid jord- och skogsbruksministeriets informationstjänstcentral (Tike) med Naturre-surscentret. Båda organisationsreformerna genomförs inom ramarna för förvaltningsområdet.

En ändamålsenlig förvaltningsmodell för fisketillsynen och annan myndighetsverksamhet utreds.

Skogsbrukets utvecklingscentral Tapio bolagiseras vid ingången av 2015.

Ministeriet fortsätter att överföra verkställande uppgifter till den underlydande förvaltningen. De elektroniska informationstjänsterna och förvaltningen av elektroniskt informationsmaterial utvecklas för att effektivisera kundservicen och för att förbättra sam användningen av och aktualiteten hos informationsmaterialet. En utredning om öppnandet av förvaltningsområdets datalager pågår och utifrån den utarbetas riktlinjerna för öppnandet av förvaltningsområdets datamaterial, utvecklandet av datalagren och främjandet av användningen av datalagren.

Insatser för tillväxten inom kommunikationsväsendets förvaltningsområde granskas i kapitel 5.3. Inom basstrafikledningshållningen är det av största vikt att trygga en dagligen fungerande trafik. Målet är att trygga nivån på det dagliga underhållet och på trafikservicen inom i huvudsak hela trafikledsnätet. För de förhöjningar av maxivikterna och måtten för den tunga trafiken som gjorts för att förbättra den logistiska effektiviteten krävs att reparationerna av broar och vägnätet fortsätter. Reparationerna gäller sådana mål som är mest kritiska med tanke på näringslivet, sysselsättningen och tillväxten.

Under ramperioden fortsätter genomförandet av sådana projekt som nämns i den trafikpolitiska redogörelsen i enlighet med den tidsplan som har fastställts av den trafik- och kommunikationspolitiska ministerarbetsgruppen. Ett undantag är det projekt som gäller riksväg 6, sträckan mellan Taavetti och Villmanstrand. I enlighet med regeringens tillväxtpaket inleds projektet redan 2014. Till ett separat moment för ramreservering har det för trafikinvesteringar överförts 25 miljoner euro till 2017 och 76 miljoner euro till 2018. Den nya regeringen får fördela detta anslag.

För att kompensera de negativa verkningarna av svaveldirektivet och av stödet för arbetsmarknadsuppbyggnaden halveras farledsavgiften 2015—2017. Farledsavgiftens pris per enhet sänks med så att tyngdpunkten läggs på lastfartyg och de bästa isklasserna.

Utvecklingen av nya verksamhetsmodeller inom trafikpolitiken påskyndas genom mångsidiga försök som anknyter till olika områden inom trafikpolitiken, tex. ett försök med elektroniska tjänster för trafiken, i ett omfattande samarbete med olika aktörer. Syftet med försöken är bl.a. att söka olika sätt för hur verksamheten kan effektiviseras, hur det kan skapas trafik tjänster som bättre än tidigare svarar mot användarnas behov och hur företag kan ges nya möjligheter till lönsam och utvecklande affärsverksamhet. Avsikten är att genom försöken utveckla innovativa lösningar och att inom trafiksektorn på ett nytt sätt utnyttja de möjligheter som data- och kommunikationstekniken erbjuder.

I och med reformen av finansieringen av Rundradion Ab:s allmännyttiga verksamhet har de årliga intäkterna av rundradioskatten och den fondöverföring som grundar sig på intäkterna dimensionerats till 508 miljoner euro år 2015. Beloppet av det anslag som överförs justeras årligen så att det motsvarar ökningen av kostnadsnivån, men som ett led i sparåtgärderna görs inte 2015 någon indexhöjning. Fondöverföringen behandlas som en utgiftspost som står utanför ramen. Detta är ett undantag från regeringsprogrammets rambestämmelse.

Verksamhetsförutsättningarna för Kommunikationsverket stärks så att de omfattar de nya uppgifter som informationssamhällsbalken för med sig. Dessutom bereder man sig på att verket i enlighet med

Kommunikations-
ministeriets förvaltnings-
område

Arbets- och närings-
ministeriets förvaltnings-
område

EU-bestämmelser utses till ansvarig myndighet för den offentligt reglerade positioneringstjänsten PRS (Public Regulated Service).

Spetsprojekt inom effektivitets- och resultatprogrammet inom kommunikationsministeriets förvaltningsområde är utvecklandet av förvaltningsområdets resultatstyrning och reformen av offentligt finansierade persontransporter. Med det senare strävar man efter att effektivisera produktionen av tjänster genom en förbättring av kvalitetsnivån. Projektet förväntas leda till inbesparingar för den offentliga ekonomin eller åtminstone till att utgiftsökningen bromsas upp. Projektet ingår också i regeringens strukturpolitiska program.

Anslagen under arbets- och näringsministeriets huvudtitel är 3,3 miljarder euro år 2015. Under ramperioden sjunker anslagen med 853 miljoner euro. Den viktigaste orsaken till att huvudtitelns anslagsnivå sjunker är att de refinansieringslån för exporten som tillfälligt varit i bruk avslutats. Under ramperioden baserar sig den finansiering av exporten som genomförs med offentliga medel förutom på exportgarantier och ränteutjämningsverksamhet också på den medelanskaffning från Finnvera Abp som ersätter budgetfinansieringen och på den exportfinansiering i form av krediter som finansieras genom medelanskaffningen.

Målet för närings- och innovationspolitiken är att öka antalet innovativa företag med snabb tillväxtpotential och med ökande internationell verksamhet. Det program för tillväxtfinansiering som inleddes 2013 fortsätter och för detta ändamål har det för kapitaliseringen av Finlands Industriinvestering Ab reserverats 30 miljoner euro per år 2015—2017. Också Finnvera Abp kapitaliseras i enlighet med tidigare beslut med 5 miljoner 2015—2017. Dessutom har det för den kapitalinvesteringsverksamhet som Innovationsfinansieringsverket Tekes inlett 2014 reserverats 20 miljoner euro per år under ramperioden. Den externa ersättningsprocenten för Finnvera Abp:s stödområden höjs till 55 procent.

I syfte att för-snabba internationaliseringen av små och medelstora företag och företagens export tas ett nytt finansieringsinstrument i bruk. Med hjälp av finansieringsinstrumentet stöds företagens anskaffning av konsultering för internationaliseringen. För den nya finansieringsformen har det reserverats en tilläggsfullmakt på 10 miljoner euro per år som stöd för företagens investerings- och utvecklingsprojekt. Till följd av tillägget till fullmakten har anslagen ökat med 3,5 miljoner euro år 2015, 9 miljoner euro år 2016 och 10 miljoner euro under 2017—2018.

Inom sysselsättnings- och företagarpolitiken riktas anslag i enlighet med regeringsprogrammet till åtgärder som främjar sysselsättning och tillväxt, i synnerhet sådana som förbättrar sysselsättningen av långtidsarbetslösa och unga. Målet för aktiveringsgraden är 30 procent under hela ramperioden. Till följd av de ökade utgifterna har det uppskattade anslaget för lönegarantin höjts med 6 miljoner euro per år. I anslaget för de offentliga arbetskrafts- och företags-

tjänsterna har som avdrag utöver de anpassningsåtgärder som det fattats beslut om beaktats 1,2 miljoner euro 2017 och 2018, till följd av en precisering av kostnaderna för den sysselsättningsskyldighet för dem som har fyllt 60 år som avses i arbetskarriärvtalet. Bevillningsfullmakten på 4 miljoner euro för sysselsättningsrelaterade överföringsutgifter överförs från och med 2015 till företagens investerings- och utvecklingsprojekt. Investeringsunderstödet i sysselsättningsfrämjande syfte och sysselsättningsarbetsprogrammet slopas, men investeringsunderstödet i sysselsättningsfrämjande syfte ersätts dock delvis av understöd för utvecklande av företagens verksamhetsmiljö. Det regionala transportstödet upphör 2017.

Bevillningsfullmakterna för EU:s strukturfonder under programperioden 2014—2020 har preciserats vilket bl.a. beror på att finansieringen under programperioden 2014—2020 har preciserats till följd av en priskorrigerings och en förändring av reserveringen för utbetalningar från 7 procent till 6 procent.

Den planerade höjningen av skatten på torv 2015 slopas. Detta innebär att produktionsstödet för producenter av skogsflisproducerad el också hålls på samma nivå som 2014. Bl.a. till följd av detta har uppskattningen av produktionsstödet för förnybar energi uppdaterats. Uppskattningen av anslaget minskar med 2,4 miljoner euro 2015 samt ökar med 4,7 miljoner euro 2016, 17,7 miljoner euro 2017 och 47,2 miljoner euro 2018.

Statens integrationsersättningar till kommunerna har ökats med 2,8 miljoner euro 2015—2017 och med 1,4 miljoner 2018 till följd av den redan tidigare fastslagna höjningen av flyktingkvoten 2014.

Anslagsnivån inom social- och hälsovårdsministeriets förvaltningsområde påverkas under ramperioden förutom av genomförandet av det strukturpolitiska programmet och anpassningåtgärder som ingår i programmet också av konjunkturbetingade faktorer, bl.a. förändringar i arbetslöshetsgraden, indexhöjningar samt faktorer i anslutning till befolkningsstrukturen.

I enlighet med regeringens strukturpolitiska program och arbetsmarknadsorganisationernas sysselsättnings- och tillväxtavtal hösten 2013 har det vid jämkningen av arbetslöshetsförmånen tagits i bruk ett månatligt skyddat belopp på 300 euro och den jämkade dagpenningen har ändrats så att den med barntillägg tillsammans med arbetsinkomsten får uppgå till högst 100 % av den lön som ligger till grund för dagpenningen. Dessutom förkortades självrisktiden för arbetslöshetsdagpenning från sju dagar till fem dagar. Ändringarna ökar statens utgifter för utkomstskyddet för arbetslösa redan från och med 2014 med 68,6 miljoner euro per år och minskar statsandelen av kostnaderna för det grundläggande utkomststödet med 1,8 miljoner euro. I enlighet med regeringsprogrammet och föregående rambeslut förnyas systemet med bostadsbidrag vid ingången av 2015.

Social- och hälsovårdsministeriets förvaltningsområde

I enlighet med regeringsprogrammet och tidigare rambeslut reformeras bostadsbidragssystemet från ingången av 2015.

För öppnandet av offentliga datalager anvisas Strålsäkerhetscentralen 200 000 euro och Institutet för hälsa och välfärd 400 000 euro som engångstillägg till anslagen 2015.

För att trygga servicen inom äldreomsorgen för veteraner har nivån på rehabiliteringsanslaget för frontveteraner justerats så att nivån på det anslag som finns till förfogande för rehabilitering per år och per veteran som är berättigad till rehabilitering stiger med ca 50 euro per år under ramperioden.

Det föreslås ett årligt anslag på 0,3 miljoner euro för att göra systemet med vikariehjälp för renskötare permanent.

Bedömningen är att behovet av den statsandel som betalas till kommunerna för kostnader för det grundläggande utkomststødet kommer att minska till ca 317 miljoner euro vid utgången av ramperioden. Under ramperioden har det reserverats ca 5 miljoner euro per år som statsunderstöd för de utvecklingsprojekt inom social- och hälsovården som kommunerna genomför. För forskning enligt lagen om specialiserad sjukvård har det reserverats 21 miljoner euro om året i statsersättning till enheterna inom hälso- och sjukvården. För kostnader för läkar- och tandläkarutbildning vid enheterna inom hälso- och sjukvården har det reserverats ca 105 miljoner euro 2015 i statsersättning, men anslagsnivå stiger en aning under ramperioden.

För verksamheten med läkarhelikoptrar och helikoptrar med medicinsk utrustning föreslås det ett anslag på drygt 29 miljoner euro 2015.

Det föreslås ett årligt anslag på 0,5 miljoner euro 2015—2018 för att utveckla de lokaler som statens skolhem har, så att förutsättningarna för skolhemmens verksamhet bibehålls.

Frågor som gäller den basservice som tillhandahålls av kommunerna och de statsandelar som betalas på basis av den behandlas som en helhet i kapitel 6 i rambeslutet. Styrningen av den kommunala ekonomin 2015—2018.

Under ramperioden görs satsningar på att effektivisera den nationella klimatpolitiken och EU:s klimatpolitik och för att åstadkomma ett internationella klimatavtal, på multilateralt samarbete för att förbättra Östersjöns tillstånd samt på nationella åtgärder för att trygga miljön och naturens mångfald och hållbarhet. I fråga om den byggda miljön betonas en förbättrad energiprestanda vid byggande, utvecklande av funktionella stadsregioner, markanvändning samt ett säkerställande av social och regional balans och stabilitet på bostadsmarknaden. Planläggningen av ett tillräckligt antal bostadstomter som stöder en god samhällsstruktur har stor betydelse i tillväxtcentrumen och särskilt i Helsingforsregionen.

De åtgärder i det strukturpolitiska programmet som gäller förvaltningsområdet granskas som en del av det strukturpolitiska program-

met i kapitel 5.3. I kapitlet granskas också de insatser för tillväxten som gäller förvaltningsområdet.

För minskningen av fukt- och mögelproblem anvisas det för 2015 tilläggsfinansiering på sammanlagt 0,7 miljoner euro.

Genomförandet av handlingsplanen för skydd av skogarna i södra Finland (METSO) och av andra skyddsprogram fortsätter. Ett program för skydd av myrvar börjar beredas.

Statens ämbetsverk och inrättningar (ca 65 000 tjänstemän, exkl. Försvarmakten och Teknologiska forskningscentralen VTT) övergår stegvis till att använda det gemensamma datasystemet för ekonomi- och personalförvaltningen (Kieku). Kieku-datasystemet, som anskaffats och finansierats centraliserat, ersätter ämbetsverkens och inrättningarnas nuvarande datasystem för ekonomi- och personalförvaltning, som är i slutet av sin livscykel. Systemet har under den första fasen tagits i bruk vid 16 ämbetsverk inom finansministeriets och inrikesministeriets förvaltningsområden. Återstående förvaltningsområden och ämbetsverk övergår till Kieku-datasystemet 2014—2016, under den andra fasen av projektet. Ministerierna säkerställer genom sin styrning att systemet tas i bruk inom den fastslagna tidtabellen och med undvikande av skräddarsydda lösningar. Ministerierna och ämbetsverken bör fortsätta att genomföra ändringar som stöder produktivitetsutvecklingen inom ekonomi- och personalförvaltningen och en utökad användning av Servicecentret för statens ekonomi- och personalförvaltning (Palkeet) bl.a. genom att koncentrera den professionella användningen av Kieku-datasystemets SAP-personalförvaltning till Palkeet.

Inom finansministeriets förvaltningsområde har man inom ramen reserverat 22 miljoner euro för 2015 och 40 miljoner euro årligen för de följande åren för viktiga informationssystem- och informationsförvaltningsprojekt samt andra produktivetsprojekt inom de olika förvaltningsområdena. Med medel ur denna reserv har man finansierat viktiga informationssystemprojekt, såsom åklagarväsendets och de allmänna domstolarnas system för verksamhetsstyrning och dokumentförvaltning, Brottspåföljdsmyndighetens klientdatasystem, myndigheternas gemensamma fältledningssystem och Skatteförvaltningens projekt för utnyttjande av inbyggd programvara och förnyande av informationssystemen. Dessutom finansieras mindre produktivetsprojekt inom de olika förvaltningsområdena.

För att den planerade finansieringen ska tas in i de årliga budgetarna krävs det att projektplanerna är tillräckligt exakta bl.a. i fråga om de kostnader som kommer att uppstå eller försvinna och projektets genomförbarhet, och när det gäller betydande informationssystemprojekt att ett sådant utlåtande av finansministeriet som krävs enligt informationsförvaltningslagen (634/2011) stöder projektets framskridande. Finansministeriet gör upp samarbetsavtal om de produktivitetshöjande projekten med de aktuella ministerierna.

5.3.2. Statens gemensamma informations-systemprojekt

5.3.3. Effektivitets- och resultatprogrammet

Statsförvaltningens effektivitets- och resultatprogram, som inleddes i slutet av 2011, möter både behovet av ett minskat hållbarhetsunderskott i den offentliga ekonomin och förändringarna på arbetsmarknaden genom att förtydliga statsförvaltningens roll och uppgifter, lyfta fram strukturella reformer och införa förfaranden som stöder den nya rollen. Med hjälp av programmet utvecklas resultatet av statsförvaltningens verksamhet balanserat inom alla resultatområden så att effektiviteten, serviceförmågan, prestationsförmågan samt produktiviteten och lönsamheten förbättras. Genom åtgärder inom förvaltningsområdena säkerställs att man hålls inom de strikta ramarna samtidigt som det skapas manöverutrymme för att svara mot de nya behov som den förändrade omvärlden medför.

Föremål för effektivitets- och resultatprogrammets uppföljning är a) budgetekonomins omkostnader, b) årsverken, c) VM-Baro-index för kompetensutveckling och kompetensförnyelse d) VM-Baro-index för motivation och arbetsengagemang, e) VM-Baro-index för dialogen mellan chefer och anställda samt f) sjukfrånvaro. Utvecklingen inom dessa följs upp årligen. Ministerierna ska svara för att åtgärderna verkställs inom det egna förvaltningsområdet och för att uppföljningsdata tas fram.

5.4. Inkomsterna inom budgetekonomin 2015—2018

De ordinarie inkomsterna inom budgetekonomin beräknas öka under ramperioden med i genomsnitt 3,3 % per år. Skatteinkomsterna beräknas öka med 3,6 %. Skatteinkomsternas andel av budgetekonomins ordinarie inkomster är i genomsnitt 85 %. År 2018 förutspås inkomsterna inom budgetekonomin (exkl. upplåningen) uppgå till 53,4 miljarder euro.

Utgångspunkten för inkomstposterna inom statens budgetekonomi är bedömningen av den samhällsekonomiska utvecklingen på medellång sikt. Det förutspås att den ekonomiska tillväxten kommer att vara långsam på medellång sikt, varvid också tillväxten i skattebaserna är långsam. Jämfört med prognosen över den ekonomiska tillväxten som låg till grund för fjolårets rambeslut har beräkningarna av den ekonomiska tillväxten 2014—2017 sänkts kumulativt med nästan 2 procentenheter.

I inkomstposterna har utöver nya beslut även beaktats de skatteriktlinjer i regeringsprogrammet som man fattat beslut om samt övriga beslut som regeringen redan fattat, av vilka en stor del redan har genomförts i budgetarna för 2012—2014.

De nya besluten om anpassningsåtgärder inom beskattningen består i huvudsak av höjda punktskatter och åtgärder inom beskattningen av förvärvs- och kapitalinkomster som minskar inkomstskillnaderna. Skatteändringarna i rambeslutet beräknas för de indirekta skatternas del däremot statistiskt sett öka inkomstskillnaderna.

I beskattningsgrunderna för förvärvsinkomster görs det inga justeringar enligt inflation och inkomstnivå år 2015, vilket beräknas

öka statens skatteintäkter med ca 110 miljoner euro. Beskattningen av låginkomsttagare lindras genom en höjning av arbetsinkomstavdraget och grundavdraget i kommunalbeskattningen. Gränsen för den högsta inkomstklassen i den progressiva inkomstkatteskalan sänks från 100 000 euro till 90 000 euro och inkomstklassen fortsätter att gälla till utgången av 2018. Detta ökar intäkterna av skatten på förvärvsinkomst med ca 54 miljoner euro.

Rätten till ränteavdrag för bostadslån minskas ytterligare med 5 procentenheter per år, vilket medför att endast 50 procent av räntorna på bostadslån kommer att vara avdragsgilla år 2018. Åtgärden ökar skatteintäkterna kumulativt med 83 miljoner euro på 2018 års nivå. Dessutom begränsas rätten till avdrag för resor mellan bostaden och arbetsplatsen så att självriskan för resekostnader stiger till 750 euro år 2015.

Genom ändringar i kapitalbeskattningen ökas skatteintäkten med 28 miljoner euro. Beskattningen av kapitalinkomster skärps genom att inkomstgränsen för den högre skattesatsen sänks med 10 000 euro till 30 000 euro och den högre skattesatsen höjs med en procentenhet till 33 procent. Åtgärden minskar inkomstskillnaderna.

Arvs- och gåvobeskattningen skärps genom att samtliga marginalskattesatser i de två skatteskalorna höjs med en procentenhet. Dessutom blir den temporära skatteklassen för gåvor och arvslotter på över 1 miljon euro permanent från ingången av 2016. Åtgärderna ökar skatteintäkterna med sammanlagt 60 miljoner euro.

Inom energibeskattningen vidtas flera åtgärder som ökar skatteintäkterna. Skatteförhöjningar genomförs inom skatten i skatteklass I för elström (inverkan på statens skatteinkomster 120 miljoner euro år 2018), koldioxidskatten på uppvärmningsbränslen, kraftverksbränslen och bränslen för arbetsmaskiner (90 miljoner euro) samt skatten på trafikbränslen (42 miljoner euro). Däremot slopas den höjning av skatten på torv 2015 som fastställdes tidigare (-8 miljoner euro). Dessutom slopas energiskattstöden för gruvdrift (20 miljoner euro) och flytgas, som tidigare varit skattefria, blir skattepliktiga (10 miljoner euro). Åtgärderna inom energibeskattningen ökar skatteintäkterna med sammanlagt 274 miljoner euro år 2018.

Punktskatten på tobak skärps med 50 miljoner euro. Den årliga fordonsskatten för personbilar och paketbilar höjs med 150 miljoner euro. Den nedsatta bilskatten för taxibilar (med undantag för specialutrustade taxibilar) och för fordon som importeras i form av flyttgods slopas.

Det beräknas att de nya skattepolitiska åtgärder som man beslutat om ökar intäkterna från kommunalskatten med ett nettobelopp på ca 0,5 miljarder euro 2015 och ca 0,9 miljarder euro 2018.

Dessutom ökar regeringens tidigare beslut gällande beskattningen statens skatteintäkter under de närmaste åren. Rätten till ränteavdrag för bostadslån minskar redan på grund av tidigare beslut, rätten till ränteavdrag för studielån slopas och punktskatten på sötsaker

Skatteinkomster

höjs 2015. Enligt ett tidigare beslut upphör samfundsskattens skatteincitament för forskning och utveckling efter 2014, likaså rätten till höjda avskrivningar på produktiva investeringar. Efter 2015 upphör det temporära skatteincitamentet för investerare samt kommunernas och församlingarnas höjda utdelning av samfundsskatten.

Regeringens tidigare beslut som sänker skatteintäkterna är de åtgärder för att stödja arbetsmarknadsuppbyggnaden som regeringen drog upp riktlinjer för hösten 2013, dvs. halveringen av farledsavgifterna och slopandet av banskatten för godstrafik åren 2015—2017.

Intäkterna från samfundsskatten beräknas under ramperioden öka med i genomsnitt ca 6 % per år. Intäkterna från samfundsskatten förväntas 2014 sjunka betydligt på grund av den sänkning av samfundsskattesatsen som trädde i kraft 2014. Efter detta uppskattas skatteintäkterna öka i samma takt som det prognostiserade rörelseöverskottet enligt nationalräkenskaperna. Specifiserat enligt skattebetalare förväntas det belopp som inflyter i samfundsskatt till staten öka något snabbare än de totala intäkterna av samfundsskatten, i genomsnitt med 9 % per år, eftersom de tidsbundna höjningarna av kommunernas och församlingarnas utdelning av samfundsskatten upphör 2016.

Förvärvsinkomsterna beräknas under ramperioden öka med i genomsnitt drygt 2,7 % och kapitalinkomsterna med i genomsnitt 3,8 % per år. Statens intäkter från skatterna på förvärvs- och kapitalinkomster beräknas under ramperioden öka snabbare än skattebasen, med i genomsnitt 5 % per år, eftersom skattegrunderna inte justeras i förhållande till den ökade förvärvsnivån. År 2014 gjordes det en skattelindrande justering på 1,5 % i grunderna för inkomstskatten. För åren efter regeringsperioden, dvs. 2016—2018, räknar man med att det görs inflationsjusteringar av statens inkomstskatteskala.

Intäkterna från mervärdesskatten beräknas under ramperioden öka med i genomsnitt ca 2,7 % per år. Tillväxtprognosen för skatteintäkterna härleds ur den uppskattade tillväxten i fråga om hushållens konsumtionsutgifter.

Intäkterna från punktskatterna sammantaget beräknas under ramperioden sammantaget öka med i genomsnitt 1 % per år. Intäkterna från punktskatten på sötsaker, glass och läskedrycker samt punktskatten på tobak beräknas öka, men intäkterna från skatten på alkoholholdrycker beräknas minska på grund av att konsumtionen av skattebelagd alkohol väntas sjunka.

Enligt utfallsuppgifterna 2013 antas intäkterna från bankskatten under ramperioden uppgå till 133 miljoner euro per år. Kraftverkskatten togs i bruk vid ingången av 2014, men i betydligt lindrigare form än vad som hade skrivits in i regeringsprogrammet. De årliga intäkterna av skatten antas uppgå till 50 miljoner euro om året under ramperioden.

Inkomsterna av blandad natur beräknas öka med i genomsnitt ca 2 % per år.

Bland de övriga inkomsterna inom budgetekonomin beräknas det inflyta utdelningsinkomster till ett belopp av ca 1 miljard euro per år. Av inkomsterna från försäljning av statens aktier beräknas i inkomster inom budgetekonomin årligen inflyta i genomsnitt ca 620 miljoner euro under ramperioden. Vid beräkningen har man beaktat den nya riktlinjen om försäljning av statens egendom åren 2014—2015, varför inkomstposten från försäljning av aktier år 2015 är ca 0,6 miljarder euro större än vad som tidigare beräknats. Kalkylen över statens ränteinkomster har sjunkit något jämfört med den uppskattning som gjordes i samband med rambeslutet våren 2013. Detta har sin förklaring i att marknadsräntorna sjunkit till följd av att konjunkturen inom euroområdet stärkts långsammare än väntat. De lägre marknadsräntorna återspeglas särskilt i kalkylen över statens ränteinkomster av depositioner.

För att uppnå en extra inkomst på 30 miljoner euro höjs vissa statliga avgifter inom ramen för anpassningsåtgärderna.

Övriga inkomster inom budgetekonomin

Finansministeriets uppskattning av budgetekonomins ordinarie inkomster 2014—2018, md euro

	2014	2015	2016	2017	2018	2014—2018 genomsnitt. årlig förändr., %
	budget					
Skatteinkomster sammanlagt	39,8	41,0	42,8	44,3	45,9	3,6
— förvärvs- och kapital- inkomster	8,7	9,0	9,5	9,9	10,5	4,8
— samfundsskatt	2,5	2,6	3,1	3,3	3,5	8,7
— mervärdesskatt	17,0	17,2	17,8	18,3	18,9	2,7
— punktskatter	6,9	7,2	7,3	7,2	7,2	1,0
— övriga skatteinkomster	4,7	4,9	5,2	5,5	5,9	5,7
Inkomster av blandad natur	4,7	5,4	5,1	5,2	5,1	2,0
Ränteinkomster, inkomster av försäljning av aktier och intäktsföring av vinst	2,0	2,7	2,0	2,0	2,0	-0,3
— Utdelningsinkomster och inkomster av försäljning av aktier	1,5	2,1	1,5	1,5	1,4	-1,6
Inkomster sammanlagt¹⁾	46,9	49,6	50,4	52,0	53,4	3,3

¹⁾ Inkluderar återbetalningar av lån som staten beviljat.

5.5. Finansieringsbehov och skuld inom statens budgetekonomi 2015—2018

När man beaktar anslagsutvecklingen och inkomstposterna enligt rambeslutet beräknas statens budgetekonomi 2015 uppvisa ett underskott på 4,0 miljarder euro, dvs. ca 2 % i förhållande till totalproduktionen 2015. Underskottet beräknas minska till 2,5 miljarder euro, dvs. 1,1 % i förhållande till totalproduktionen.

Den långsammare minskningen av underskottet 2018 beror till stor del på att skuldräntorna stiger och de åldersrelaterade utgifterna ökar. Också inkomstökningen blir något långsammare än året innan, eftersom ökningen av totalproduktionen förutspås bli långsammare.

Statsskuldens belopp antas öka till ca 100 miljarder euro 2015. Statsskuldens förhållande till bruttonationalprodukten ökar 2014—2015, men statens skuldkvot börjar minska senare under ramperioden. Statsskulden uppskattas 2018 uppgå till ca 108 miljarder euro, vilket är ca 48 % i förhållande till bruttonationalprodukten.

Uttryckt i nationalräkenskapstermer beräknas statsfinanserna enligt prognoskalkylerna uppvisa ett underskott under hela ramperioden (se 3.1).

Finansministeriets uppskattning av budgetekonomins balans 2014—2018, md euro, gängse priser

	2014	2015	2016	2017	2018
Budgetekonomins beräknade inkomster sammanlagt ¹⁾	46,9	49,6	50,4	52,0	53,4
Budgetekonomins beräknade utgifter sammanlagt, gängse priser ²⁾	54,1	53,5	53,7	54,6	55,9
Uppskattning av budgetekonomins balans	-7,1	-3,9	-3,3	-2,6	-2,5
Statsskulden i förhållande till BNP, %	49	49	49	49	48

¹⁾ Inkluderar återbetalningar av lån som staten beviljat.

²⁾ Utgifterna har omräknats till gängse priser med hjälp av finansministeriets prisindexprognos, som ger en riktgivande uppskattning av prisutvecklingen under ramperioden.

5.6. Statsfinanserna utanför budgeten

Till statssektorn hör enligt nationalräkenskaperna förutom den egentliga statsbudgeten de statliga fonder som står utanför budgetekonomin (exkl. Statens pensionsfond som i nationalräkenskaperna inräknas i arbetspensionsinrättningssektorn), samt Rundradion Ab, universiteten och Solidium Oy.

Staten har elva fonder som står utanför budgeten. De sammanlagda inkomsterna av dessa beräknas under ramperioden uppgå till ca 5,5 miljarder euro per år och utgifterna till ca 5,1—5,3 miljarder euro per år. Fondekonomins årliga nettoöverskott uppgår således till ca 0,2—0,4 miljarder euro. Fondernas årliga nettoöverskott beräknas utan Statens pensionsfond uppgå till ca 0,1—0,2 miljarder euro.

För att täcka kostnaderna för Rundradion Ab:s allmännyttiga verksamhet tog man från ingången av 2013 i bruk en rundradioskatt, varvid motsvarande belopp överförs till statens televisions- och radiofond. Beloppet av det anslag som överförs justeras årligen så att

det motsvarar förändringen i kostnadsnivån. Som grund för justeringen används ett viktat index som härletts ur levnadskostnads- och förtjänstnivåindex, där levnadskostnadsindexet står för en tredjedel och förtjänstnivåindexet för två tredjedelar. I enlighet med riksdagsgruppernas beslut görs ingen indexjustering 2015.

Det bereds en lagändring om Statens pensionsfond, på basis av vilken fondens intäktsföring i budgeten 2014—2015 höjs med uppskattningsvis sammanlagt 500 miljoner euro. Från Statsgarantifonden intäktas i budgeten 100 miljoner euro i en tilläggsbudget hösten 2014.

Den oljeskyddsavgift som tas ut för Oljeskyddsfonden gäller råolja och oljeprodukter som importeras till eller transporteras genom Finland. Den temporära höjningen av avgiften förlängs i enlighet med det mål som skrivits in i regeringsprogrammet. Den höjda avgiften är 1,50 euro per oljeton och den tillämpas 2013—2015.

Utgifterna från Statens bostadsfond ökas genom att självriskandelen för räntan på ungdoms- och studiebstäder minskas temporärt till utgången av 2015 samt genom ett tidsbundet startbidrag i samband med borgenslån. Understöden för reparation av äldre personers och funktionshindrade personers bostäder ökas för 2014 och 2015. Investeringsunderstödet för grupper med särskilda behov höjs 2016—2018.

Statliga fonder utanför budgeten, mn euro (enligt pris- och kostnadsnivån 2015)

	2015	2016	2017	2018
Skatter och inkomster av skattenatur sammanlagt	87	71	71	71
Inkomster av blandad natur	315	258	186	176
Pensionsavgifter	1 727	1 757	1 789	1 818
Ränteinkomster och intäktsföring av vinst	490	508	497	488
Överföringar från budgeten	511	511	511	511
Inkomster exkl. finansoperationer	3 131	3 105	3 054	3 065
Återbetalning av beviljade lån	2 383	2 415	2 429	2 436
Inkomster sammanlagt	5 513	5 520	5 483	5 501
Konsumtionsutgifter	283	238	210	181
Överföringsutgifter	870	889	959	947
Ränteutgifter	2	1	1	2
Överföringar till budgeten	2 109	1 912	1 978	2 048
Utgifter exkl. finansoperationer	3 264	3 041	3 148	3 176
Lån som beviljats samt övriga finansinvesteringar	2 034	2 034	2 037	2 044
Utgifter sammanlagt	5 297	5 075	5 185	5 220
Nettofinansieringsöverskott	216	445	297	280

Universitetens totalfinansiering består av de anslag som beviljas universiteten i statsbudgeten och av kompletterande finansiering (bl.a. avgiftsbelagd verksamhet, donationer och sponsorfinansiering). År 2012 var universitetens totalfinansiering ca 2,8 miljarder euro, varav statens andel var ca 75 %. Statens finansiering beräknas förbli på ungefär nuvarande nivå under de närmaste åren.

Statens placeringsbolag Solidium Oy är ett aktiebolag som i sin helhet ägs av finska staten. År 2012 intäktförde Solidium Oy 800 miljoner euro i statsbudgeten och år 2013 likaledes 800 miljoner euro.

Affärsverken

För 2014 har intäktsföringen av de statliga affärsverkens, Forststyrelsens och Senatfastigheters vinst i statsbudgeten budgeterats till 220 miljoner euro, varav Forststyrelsens andel är 120 miljoner euro. Den årliga intäktsföringen beräknas öka något under ramperioden. Som en del av regeringens tillväxtpaket intäktsförs i budgeten 2014—2015 sammanlagt 175 miljoner euro utöver den årliga intäktsföringen. Den extra intäktsföringen år 2015 uppgår till 105 miljoner euro, varav Senatfastigheters andel är 90 miljoner euro.

6. Styrningen av den kommunala ekonomin 2015—2018

Utsikterna för den kommunala ekonomin

Inom den kommunala ekonomin har det de senaste åren uppstått en obalans mellan utgifterna och inkomsterna. I föl föbättrades saldot inom den kommunala ekonomin tillfälligt på grund av engångsfaktorer. Den svaga ekonomiska tillväxten och anpassningsåtgärderna inom statsfinanserna innebär att kommunernas inkomster kommer att öka långsamt de närmaste åren. Också utgiftsökningen väntas avta jämfört med de senaste åren, men vara snabbare än inkomstökningen under hela prognosperioden. I prognosen har kommunalskattesatserna hållits på samma nivå som 2014, och utgiftsökningen har inte balanserats med inkomsterna. Kommunernas ekonomi uppvisar alltså ett klart underskott, och skuldökningen hotar fortsätta.

En övergripande bedömning av läget och utsikterna inom den kommunala ekonomin görs i basserviceprogrammet.

Regeringens riktlinjer för den kommunala ekonomin

I regeringsprogrammet har det inte ställts upp något mål för saldot inom den kommunala ekonomin. Det naturliga är dock att man inom den kommunala ekonomin strävar efter en strukturell balans mellan inkomsterna och utgifterna. I anslutning till genomförandet av det strukturpolitiska programmet har regeringen förbundit sig att vidta åtgärder för att skapa balans i den kommunala ekonomin.

Kommunernas uppgifter och förpliktelser minskas så att kommunernas omkostnader sjunker med 1 miljard euro före 2017. Avsikten är dessutom att man genom skattefinansiering och åtgärder som kommunerna själva genomför, såsom förbättrad produktivitet, ska nå en besparing på en miljard euro på 2017 års nivå. Regeringens beslut om genomförande av det strukturpolitiska programmet innehåller ett program för minskning av kommunernas uppgifter och förpliktelser, som verkställs bl.a. i beslutet om ramarna för statsfinanserna 2015—2018.

Regeringen avhåller sig från att ge nya uppgifter och förpliktelser som ökar kommunernas utgifter utan att den samtidigt beslutar om att gallra i uppgifter och förpliktelser av motsvarande storlek eller om finansiering av de nya uppgifterna och förpliktelserna till fullt belopp. Denna princip tillämpas med tanke på rambeslutet 2014—2017 i fråga om nya projekt. Dessutom ska det göras en kritisk bedömning av de projekt som redan ingår i ramen och som ökar kommunernas utgifter.

I enlighet med regeringsprogrammet ska kommunerna kompenseras till fullt belopp för ändringar av beskattningsgrunderna.

I sitt beslut om genomförande av det strukturpolitiska programmet beslutade regeringen också att ett nytt styrsystem för kommunernas ekonomi införs. Syftet med systemet är att säkerställa den kommunala ekonomins hållbarhet. Med systemet säkerställs det att kommunernas uppgifter och förpliktelser är förenliga med målet för balanseringen av kommunernas ekonomi. Makrostyrningen av den kommunala ekonomin genomförs inom ramen för planen för den offentliga ekonomin och den årliga justeringen av den. I den del av planen för de offentliga finanserna som gäller den kommunala ekonomin anges från och med 2015 en med målet för den strukturella saldoutöverskottet inom den kommunala ekonomin förenlig begränsning i euro för de utgiftsändringar som statens åtgärder föranleder för den kommunala ekonomin (utgiftsbegränsning).

Avsikten är att man i den totala översynen av kommunallagen, som avses träda i kraft vid ingången av 2015, ska revidera bestämmelserna om en enskild kommuns ekonomi. Ändringarna stöder upprätthållandet av balans inom hela den kommunala ekonomin.

Regeringen genomför en riksomfattande kommunreform vars mål är en livskraftig kommunstruktur som bygger på starka primärkommuner. Kommunstrukturlagen trädde i kraft den 1 juli 2013 och en proposition med ett förslag till ändring av den överlämnas våren 2014. Propositionen gäller statsrådets befogenhet att besluta om kommunsammanslagningar i strid med en kommuns vilja. Avsikten är att de nya kommunerna ska kunna inleda sin verksamhet vid ingången av 2017.

Kommunernas statsandelssystem revideras vid ingången av 2015 med målet att skapa en finansieringsmodell som uppmuntrar till ekonomisk verksamhet och en effektiv organisering av tjänsterna.

Målet är att systemet i huvudsak ska vara neutralt vid kommunsammanslagningar och fungera i en föränderlig kommun- och servicestruktur. Utredarens preliminära utkast till regeringsproposition skickades på remiss till kommunerna i februari 2014.

Jämsides med kommunreformen går man vidare med servicestrukturen inom social- och hälsovården. Regeringen har fattat ett beslut om reformen av ordnandet av social- och hälsovårdstjänsterna som innebär att ansvaret för att ordna tjänsterna överförs på fem specialupptagningsområden.

Statens åtgärder som gäller den kommunala ekonomin

Statsbidrag under ramperioden

De statsbidrag som omfattas av granskningen av kommunernas basservicebudget uppgår 2015 till sammanlagt ca 9,6 miljarder euro, vilket är 840 miljoner mindre än 2014. En stor del av förändringen beror på att ansvaret för basfinansieringen av yrkeshögskolorna helt och hållet överförs till staten vid ingången av 2015. Åren 2016—2018 stiger statsbidragen till kommunerna nominellt med 1,2—1,7 procent per år.

Merparten av statsbidragen utgörs av de kalkylerade statsandelarna jämte utjämningsposter inom statsandelssystemet. Inom finansministeriets förvaltningsområde uppgår statsandelarna, om man inte tar med finansieringen av yrkeshögskolorna, till ca 8,5 miljarder euro och inom undervisnings- och kulturministeriets förvaltningsområde till ca 0,6 miljarder euro.

Till följd av förändringar i åldersstrukturen och befolkningmängden uppskattas utgifterna för social- och hälsovården öka kalkylmässigt med 1 127 miljoner euro under ramperioden. Utgifterna för förskoleundervisning och grundläggande utbildning ökar kalkylmässigt med 87 miljoner euro under ramperioden.

År 2015 innebär indexhöjningen av statsandelarna att statsandelarna för basservicen ökar med ca 47 miljoner euro. Inom undervisnings- och kulturministeriets förvaltningsområde innebär indexhöjningen att statsandelarna ökar med sammanlagt 9,5 miljoner euro, varav kommunernas och samkommunernas andel uppskattas vara 6,4 miljoner euro.

I statsandelarna för basservicen beaktas de förändringar som skett i skatteinkomstkomensationen jämfört med rambeslutet våren 2013, vilket sänker kommunernas statsandelar för basservicen med 93,5 miljoner euro 2015, 77,5 miljoner euro 2016 och 50,5 miljoner euro 2017. Dessutom beaktas, som effekt av de nya ändringarna av beskattningsgrunderna våren 2014, justeringen från -12 miljoner euro (2015) till -85 miljoner euro (2018). I motsvarighet till höjningarna av de nedre och övre gränserna för fastighetsskattesatsen

sänks också statsandelen för basservicen med -54 miljoner euro från och med 2015. Den tekniska uppskattningen är att den kommunala ekonomin till fullt belopp ska kompenseras för ändringar i beskattningsgrunderna under nästa valperiod.

Statsbidrag till kommuner och samkommuner som omfattas av granskningen av basservicebudgeten, mn euro (ramåren 2015—2018 enligt prisnivån för 2015)

	2013 ¹⁾	2014	2015	2016	2017	2018
Kalkylerade statsandelar jämte utjämningsposter inom statsandelssystemet						
Finansministeriet	8 677	8 613	8 476	8 501	8 456	8 453
Undervisnings- och kulturministeriet	979	782	645	639	595	591
Överföring av finansiering av yrkeshögskolor ²⁾			-455	-455	-455	-455
Sammanlagt	9 657	9 395	8 666	8 685	8 596	8 590
Övriga statsbidrag inom basservicebudgeten³⁾						
Finansministeriet	67	35	56	105	173	133
Undervisnings- och kulturministeriet	272	231	136	136	133	133
Arbets- och näringsministeriet	178	175	174	153	155	153
Social- och hälsovårdsministeriet	562	523	490	487	507	508
Sammanlagt	1 079	963	856	881	967	926
Statlig ersättning för läkarhelikopter- verksamheten (33.60.40) ⁴⁾	26	33	29	29	0	0
Statsbidrag inom basservicebudgeten sammanlagt	10 762	10 391	9 551	9 595	9 563	9 516

¹⁾ Budgeterat (budgeten och tilläggsbudgetarna).

²⁾ Ansvaret för finansieringen av yrkeshögskolorna överförs till staten vid ingången av 2015 och de omfattas inte längre av granskningen enligt basserviceprogrammet. Kommunernas andel av statsandelarna för yrkeshögskolor har uppskattats kalkylmässigt.

³⁾ För kostnaderna för grundande av ett barnsjukhus som tillhandahåller riksomfattande offentlig hälsovård har statsbidrag reserverats till ett belopp av 15 miljoner euro för 2015 och 25 miljoner euro för 2016. Eftersom finansieringen ska betalas till en stiftelse, antecknas anslagen inte i tabellen.

⁴⁾ I de statliga ersättningarna ingår inte någon kommunfinansieringsandel fram till 2016. Det avdrag som från och med 2017 hänförs till reformen av verksamhetens finansiering har beaktats i statsandelarna under finansministeriets huvudtitel.

I nivån på statsandelen under ramperioden har beaktats de allmänna minskningar av kommunernas statsandelar som regeringen beslutat om tidigare under denna valperiod och som minskar statsandelarna för 2015 med nästan 200 miljoner euro jämfört med 2014. De nedskärningar i statsandelarna som det fattats beslut om under valperioden uppgår på 2015 års nivå till sammanlagt ca 1,3 miljarder euro.

Statsandelen för kommunal basservice höjs med totalt 126 miljoner euro på 2015 års nivå för utvecklande av social- och hälsovårdstjänsterna, då avdragen på 19 miljoner euro i form av sparbeslut har

beaktats. Största delen av ökningen av statsandelen, 82 miljoner euro på 2015 års nivå, hänför sig till verkställandet av äldreomsorgslagen. Dessutom anvisas 9,4 miljoner euro för utvecklandet av andra social- och hälsovårdstjänster. För utvecklandet av elev- och studerandevården anvisas 13,1 miljoner euro på årsnivå.

Som en del av anpassningsåtgärderna inom statsfinanserna görs vissa avdrag i statsandelsanslaget för kommunal basservice. Den andel på 10 miljoner euro som reserverats för höjningen av kommunernas statsandel enligt prövning upphör från och med 2015.

Statsandelsanslaget för kommunal basservice sänks dessutom med 40 miljoner euro från och med 2015. I motsvarighet till detta kommer man dock att lägga fram förslag om höjningar av klientavgifterna inom social- och hälsovården så att motsvarande ökning av avgiftsutfallet kan nås. Som helhet är arrangemanget därmed kostnadsneutralt ur kommunalekonomisk synvinkel.

Till statsandelarna för kommunal basservice överförs statsunderstöden för anläggningskostnader för bibliotek samt utbetalningen av efterhandsfinansierade statsunderstöd som före 2015 beviljats av läroanstalternas anläggningsprojekt. Som en del av sparåtgärderna slopas statsunderstöden för läroanstalternas anläggningsprojekt vid ingången av 2015, vilket medför en anslagsbesparing som uppgår till 12,1 miljoner euro 2015 och som gradvis stiger till 22 miljoner euro 2018.

Statsunderstöden för den allmänbildande utbildningen skärs ner med 60 miljoner euro och statsunderstöden för yrkesutbildningen med 2,6 miljoner euro.

Man har också beaktat de sparbeslut som tidigare denna valperiod gällt det fria bildningsarbetet, museer, teatrar och orkestrar, den yrkesinriktade grund- och tilläggsutbildningen samt gymnasieutbildningen. Vid inriktningen av besparingarna har tryggheten av genomförandet av ungdomsgarantin beaktats som ett kriterium. Från ingången av 2014 ökar studieplatserna inom den grundläggande yrkesutbildningen med 5,2 miljoner euro i syfte att genomföra ungdomsgarantin.

Läroavtalsutbildningen för unga stärks och inom läroavtalsutbildningen införs en förhandsperiod för unga. För läroavtalsutbildning och utvecklande av inläring i arbetet anvisas ett tillägg från och med 2014.

Läroplanerna för förskoleundervisning och grundläggande utbildning samt de allmänna målen för gymnasieutbildningen, timfördelningen och grunderna för läroplanerna revideras. Det minsta antalet timmar inom den grundläggande utbildningen ökar med tre årsveckotimmar från och med 2016, och därför höjs statsandelarna med 3,9 miljoner euro 2016 och med 9,4 miljoner euro från och med 2017. Hälften av höjningen täcks med en överföring från anslagen för allmänbildande utbildning.

Kommunernas roll och ansvar vid den aktiva skötseln av långtidsarbetslösheten betonas. I enlighet med beslutet om ramarna för 2014—2017 överförs en del av finansieringsansvaret för arbetsmarknadsstödet till långtidsarbetslösa som fått arbetsmarknadsstöd i över 300 dagar till kommunerna vid ingången av 2015. Genom reformen av finansieringen av arbetsmarknadsstödet skapas möjligheter för personer som fått arbetsmarknadsstöd att få tillgång till aktiveringsåtgärder.

För att minska långtidsarbetslösheten har man inlett ett försök som pågår hela regeringsperioden, där huvudansvaret för sysselsättningen senast efter 12 månaders arbetslöshet övergår till kommunen eller solidariskt till alla kommuner. För försöket har för 2015 anvisats ett statsbidrag på 20 miljoner euro.

I anslutning till servicestrukturreformen inom social- och hälsovården väntas kommunsammanslagningarna i någon mån minska och gå långsammare. På denna grund har finansieringen av kommunernas sammanslagningsunderstöd och compensationerna för förlorade statsandelar minskats med 5 miljoner euro 2015, 10 miljoner euro 2016 och 20 miljoner euro från och med 2017. För det ekonomiska stödet för kommunsammanslagningar (sammanslagningsunderstöd, compensation för förlorade statsandelar, förhandsutredningar) anvisas alltså ca 51 miljoner euro 2015, ca 95 miljoner euro 2016, ca 153 miljoner euro 2017 och ca 113 miljoner euro 2018.

För effekterna av regeringens strukturpolitiska program redogörs i avsnitt 5.3.

För ändringarna i beskattningsgrunderna redogörs i avsnitten 4.2 och 5.4. Statsandelarna minskas så att de ändringar i beskattningsgrunderna som det fattats beslut om inte har någon inverkan på kommunernas ekonomi.

Statens åtgärder försvagar den kommunala ekonomin med uppskattningsvis ett nettobelopp på drygt 200 miljoner euro 2015 jämfört med 2014. De största faktorer som försvagar den kommunala ekonomin är nedskärningarna i statsandelarna samt överföringen av finansieringsansvaret för arbetsmarknadsstödet för arbetslösa till kommunerna. Statens åtgärder börjar stödja den kommunala ekonomin 2017 då det inte längre görs nya nedskärningar i statsandelarna och åtgärderna enligt det strukturpolitiska programmet börjar få effekt. Det måste dock tas i beaktande att statens åtgärder 2015—2018 samt bedömningarna av åtgärdernas kostnader och konsekvenser preciseras i den fortsatta behandlingen.

Åtgärder i det strukturpolitiska programmet
Ändringar i beskattningsgrunderna

Effekterna av statens åtgärder

7. Finansieringsgrunder för arbetspensionsfonderna 2015—2018

Arbetspensionssystemet består av flera pensionslagar där pensionerna dock i regel bestäms på samma grunder. Finansieringen av pensionsutgifterna varierar enligt pensionsslag varför finansieringsgrunderna för arbetspensionsfonderna inte kan beskrivas med en enda regel. Finansieringsgrunderna för arbetspensionssektorn kan emellertid behandlas genom att separat gå igenom finansieringsgrunderna för de största pensionsfonderna (ArPL, FöPL, StaPL, KomPL) och den implicerade behållningen av dem.

Finlands arbetspensionssystem är ett delvis fonderande system, som finansierar pensionerna huvudsakligen genom pensionsavgifter som årligen tas ut av arbetstagare och arbetsgivare och delvis av pensionsmedel som fonderats på förhand och med avkastningen från dem. Dessutom finansieras statsanställda arbetstagares samt företagares, lantbruksföretagares och sjömäns pensioner delvis ur statsbudgeten. Arbetstagarnas pensionsavgift är lika stor i alla pensionslagar. Pensionerna intjänas enligt alla pensionslagar nästan på samma sätt på basis av inkomsterna under hela arbetskarriären. Tillväxtprocenten är 1,5 % för personer i åldern 18—52 år, 1,9 % för personer i åldern 53—62 år och 4,5 % för personer i åldern 63—67 år. Ålderspensioner som börjar betalas ut reduceras genom en livslängdskoefficient som minskar den börjande pensionen för varje åldersklass med förändringen i förväntad livslängd för en 62-åring i förhållande till 2010 års nivå. De löpande pensionerna höjs årligen med arbetspensionsindex som till 80 % påverkas av inflationen och till 20 % av förändringen i löntagarnas inkomstnivå.

Lagen om pension för arbetstagare inom den privata sektorn (ArPL) omfattar ca 2/3 av arbetskraften. Av de arbetspensionsavgifter som följer ArPL fonderas en del individuellt och resten av avgiften går till att finansiera de nuvarande pensionsutbetalningarna genom ett fördelningssystem. För ålderspensionerna fonderas en årlig pensionstillväxt motsvarande ett belopp om 0,5 % för 18—54-åringars del. Dessutom kompletteras de fonderade pensionsdelarna med avsättningskoefficienter som fastställts av social- och hälsovårdsministeriet. Koefficienterna grundar sig på den avkastning som pensionsanstalterna fått på placeringarna. Den privata arbetspensionssektorns EMU-buffert finns i fördelningssystemets buffertfond som kallas utjämningsfond (utjämningsavsättning). Som målsatt nivå för EMU-bufferten har det avtalats om ett belopp som motsvarar 2,5 % av den privata sektorns årliga lönesumma, varvid den målsatta nivån uppgår till ca 1,4 miljarder euro enligt 2011 års nivå. Den icke fonderade delen av pensionerna bekostas i sinom tid av pensionsanstalterna tillsammans genom utjämningsdelen av försäkringspremien. Av de ArPL- och SjöPL-ålderspensioner som betalats 2012 hade ca 17 % fonderats på förhand. Invalid- och arbetslöshetspensioner fonderar pensionsanstalterna inte som ålderspensionerna genom en årlig förhandsfondering, utan först då pensionen i fråga börjar reserverar pensionsanstalten ett belopp som beräknats genom

försäkringsmatematiska principer för utbetalning av den pension som börjar. År 2012 hade ca 55 % av ArPL- och SjöPL-invalidpensionerna och 52 % av arbetslöshetspensionerna fonderats på förhand. Deltids- och familjepensioner fonderas inte på förhand utan de bekostas genom fördelningssystemet. Företagarnas (9 % av de försäkrade) och lantbruksföretagarnas samt sjömännens pensionsutgifter finansieras genom inkomsterna av avgifterna samt till den överskjutande delen ur statsbudgeten.

De grunder som anknyter till nivån på ArPL-avgiften bereds i arbetsgrupper som tillsatts av Arbetspensionsförsäkrarna TELA utifrån statistikuppgifter och kalkyler som arbetspensionsförsäkringsbolagen och Pensionsskyddscentralen producerat. Dessutom behandlas avgiftsnivån i arbetsmarknadens centralorganisationers pensionsförhandlingsgrupp, där man kommit överens om en jämn höjning av ArPL-avgiften (0,4 % per år) fram till 2016. Avsikten är att precisera ArPL-avgiften så att den täcker de löpande pensionerna och den fonderade delen av pensionerna. Om man i pensionsförhandlingsgruppen inte skulle komma överens om nivån på pensionsavgiften, ställer lagen en undre gräns för arbetspensionsavgifterna. Pensionsavgifterna ska ligga på en nivå som garanterar utbetalningen av pensionerna och den fondering som krävs i lagstiftningen. Enligt Pensionsskyddscentralens senaste långsiktscalkyler behöver pensionsavgifterna efter 2016 höjas med ca en procentenhet för att ArPL-systemet ska stå på stadig grund.

De privata arbetspensionsfondernas finansiella ställning påverkas av hur mycket av pensionsavgifterna som fonderas per år och hur mycket av de på förhand fonderade pensionerna som betalas ut. I fortsättningen ökar de fondmedel som betalas ut och samtidigt håller sig de insamlade fondmedlen i förhållande till lönesumman nära den nuvarande nivån. Det minskar ArPL-systemets överskott i framtiden. Utifrån de nuvarande långsiktscalkylerna ökar de privata pensionsmedlen (96 miljarder euro år 2012) i förhållande till de försäkrades lönesumma fram till 2020, varefter förhållandet är nästan konstant (under förutsättning att pensionsavgiften höjs med en dryg procent efter 2016). Villkoret för att fondernas nivå ska bevaras i förhållande till lönesumman är att fondmedlen årligen utökas i lönesummans tillväxttakt.

Pensioner som tjänats in inom ramen för det kommunala pensionssystemet (KomPL) (21 % av de försäkrade) finansieras genom KomPL-avgifter som samlas in i det belopp som varje år behövs för pensionskostnaderna. Genom avgifterna täcks också administrationskostnaderna för systemet och dessutom fonderas en del av avgifterna för kommande pensioner i pensionsansvarsfonden. De fonderade avgiftsandelarna har inte motsvarande koppling till det ökande pensionsansvaret som i ArPL. Kevas placeringstillgångar var 34 miljarder euro vid utgången av 2012.

I KomPL-systemet grundar sig finansieringen av arbetspensionerna huvudsakligen på avgiftsandelar som solidariskt betalas av Kevas medlemssamfund. Kevas delegation beslutar om pensionsavgifterna för kommunsektorn. I KomPL-systemet har man försökt ställa in pensionsavgiften så att pensionssystemet står på stadig grund och pensionsavgiftens nivå är stabil i framtiden. KomPL-avgifterna bestäms utifrån de löner som betalas inom kommunsektorn och dessutom även utifrån pensionsutgifterna. Såväl arbetsgivare som arbetstagare betalar lönebaserade pensionsavgifter enligt KomPL. Löntagarnas avgiftsprocenter är samma som i ArPL. När pensionsutgifterna överstiger pensionsavgifterna täcks skillnaden genom avkastning från fonderna eller genom att upplösa fonder. Fonderna upplöses emellertid inte enligt de nuvarande prognoserna formellt, varför KomPL-systemet förutspås uppvisa ett överskott även på lång sikt. När den prognostiserade finansieringsbalansen förändras balanserar man systemet genom att ändra pensionsavgifterna eller upplösa fonderna.

Arbetstagare som är försäkrade enligt lagen om statens pensioner (StaPL) (6,5 % av de försäkrade) och statens arbetsgivare betalar sina pensionsavgifter till statens pensionsfond. Från statens pensionsfond överförs medel årligen till statsbudgeten för att täcka StaPL-pensionsutgifterna. Det belopp som överförs är för närvarande 40 % av de utgifter som föranleds av statens pensioner, resten av pensionsutgifterna täcks med skattemedel. År 2012 överfördes sammanlagt 1 604 miljoner euro till budgeten. När det överförda beloppet överstiger inkomsterna av pensionsavgifterna utjämnas skillnaden med avkastningen från pensionsfonden. Statens pensionsfonds medel förutspås fortfarande öka nominellt, även framöver, varför StaPL inte, enligt nuvarande prognoser, kommer att uppvisa något underskott i balansen, även om pensionsutgifterna ökar. Statens pensionsfond strävar efter att utöka de fonderade medlen, tills de utgör en fjärdedel av statens pensionsansvar. Vid utgången av 2012 var pensionsansvaret totalt 92,6 miljarder euro och redan över 65 % (15,4 miljarder euro) av fonderingsmålet hade uppnåtts. Statens pensionsfond täcker inte pensionsansvaret individuellt som den privata sektorn, utan fonden är en buffertfond. Statskontoret godkänner de försäkringsmatematiska grunderna i enlighet med StaPL, med undantag för omkostnadsdelen för avgiften som fastställs av finansministeriet.

Andra mindre pensionslagar och pensionsstadgor för den offentliga sektorn är pensionslagen för evangelisk-lutherska kyrkan (KypL) samt Folkpensionsanstaltens pensionsstadga, Finlands Banks pensionsstadga och Ålands landskapsregerings pensionsstadga.

Sammantaget kan det konstateras att det inte för arbetspensionsfonderna finns någon gemensam regel enligt vilken fonderingsgrunderna bestäms. Tack vare förhandsfonderingen av pensioner har APL-sektorn under sin historia uppvisat ett stort överskott. Föränd-

ringen av befolkningsstrukturen föranleder ökade pensionsutgifter, vilket märks som ett minskat överskott. Tack vare förhandsfonderingen är kapitalinkomsterna emellertid avsevärda, varför pensionsfonderna inte formellt börjar upplösas, även om pensionsutgifterna överstiger avgifterna. Pensionsfonderna har också kommit för att stanna inom den offentliga sektorn, trots att de ursprungligen grundades för att jämna ut pensionsutgifterna för de stora åldersklasserna. Det är emellertid möjligt att pensionsfonderna delvis upplöses under vissa omständigheter, varvid balansen för hela arbetspensionssektorn kan uppvisa ett underskott. Detta är emellertid inte något som håller på att ske i ljuset av de fakta vi har för närvarande. Pensionslagar baserade på fördelningssystem är per definition årligen i balans.

Totalt sett har pensionsfondernas överskott i förhållande till BNP minskat från 4 % i början av 2000-talet till 2,1 % år 2013. Överskottet förutspås minska till 2 % av BNP på medellång sikt när pensionsutgifterna ökar snabbare än inkomsterna. Fortsatt fondering håller pensionsfonderna också framöver på en nivå som uppskattningsvis uppvisar ett överskott på 1 % i förhållande till BNP. Också pensionsfonderna inom den privata sektorn räknas i nationalräkenskaperna till de offentliga finanserna och som den offentliga ekonomins tillgångar. Arbetspensionssystemets överskott syns inte i den offentliga ekonomins bruttoskuld.

Övriga socialskyddsfonder omfattar andra enheter under det allmännas ansvar som utför uppgifter i anknytning till socialtrygghet, såsom Folkpensionsanstalten (FPA) och enheter som sköter det inkomstrelaterade arbetslöshetsförsäkringssystemet.

FPA:s verksamhet finansieras enligt lag med de försäkrades och arbetsgivarnas sjukförsäkringsavgifter och med den offentliga sektorns andelar. Den statliga andelen av FPA:s finansiering 2012 var 69 %, andelen försäkringsavgifter 26 % och kommunernas andel 5 %. FPA:s totala kostnader uppgick till 13,5 miljarder euro 2012. Andelen förmånskostnader av de totala kostnaderna var 97 % och verksamhetskostnaderna ca 3 %. FPA:s förmånsfonder är folkpensionsfonden, sjukförsäkringsfonden och allmänna fonden för social trygghet.

Det inkomstrelaterade arbetslöshetsförsäkringssystemet sköts av Arbetslöshetsförsäkringsfonden och arbetslöshetskassorna. De inkomstrelaterade arbetslöshetsutgifterna finansieras genom arbetslöshetsförsäkringspremier som tas ut av anställda och arbetsgivare, statsandelar och arbetslöshetskassornas medlemsavgifter. År 2012 betalade arbetslöshetskassorna ut totalt ca 2,1 miljarder euro i förmåner. Av dessa utgifter finansierade staten ca 42 %, arbetsförsäkringsfonden 53 % och arbetslöshetskassorna ca 5 %.

8. Finansieringsgrunder för övriga socialskyddsfonder 2015—2018

För att trygga likviditeten och balansera ändringar i arbetslöshetsförsäkringspremierna till följd av prognostiserbara nationalekonomiska konjunkturfuktuationer har Arbetslöshetsförsäkringsfonden en konjunkturbuffert, som utgör skillnaden mellan fondens tillgångar och skulder. Vid fastställandet av arbetslöshetsförsäkringspremierna kan prognosen om maximibeloppet för buffertens tillgångar eller skulder uppgå till högst ett belopp motsvarande utgifterna för en arbetslöshetsgrad på 5,0 procentenheter.

De övriga socialskyddsfondernas finansiering är på medellång sikt i balans, men finansieringsbalansen kan variera något årligen i och med att buffertfonder används. På 2000-talet har de övriga socialskyddsfonderna avvikit från balansen årligen med högst 0,3 % i förhållande till totalproduktionen.

BILAGA 1
BILAGA 2

BILAGA 3
BILAGA 4

Makroekonomiska prognoser och antaganden
Ändringar i ramens struktur samt justeringar av pris- och kostnadsnivån
Den offentliga ekonomins inkomster och utgifter sektorvis
Ändringar i förhållande till prognosen för den offentliga ekonomin för föregående vår

BILAGA 1 Makroekonomiska prognoser och antaganden

Anslagen och inkomstposterna i rambeslutet samt justeringarna av pris- och kostnadsnivån grundar sig på en prognos som bereddes på ekonomiska avdelningen och som stod till förfogande vid regeringens ramförhandlingar den 24—25 mars 2014. De nya beslut om särskilt beskattningen som fattades under förhandlingarna påverkade prognosen. Den nya justerade prognosen presenteras i tabellen nedan. De ändrade kalkyleringsgrunderna beaktas i de uppskattade anslags- och inkomstposterna samt i ändringarna av pris- och kostnadsnivån i ramen sommaren 2014 i samband med beredningen av budgetpropositionen för 2015.

	2013	2014	2015	2016	2017	2018
BNP, volymförändring	-1,4	0,5	1,4	1,8	1,5	1,4
BNP, prisleförändring	2,0	1,6	1,4	1,5	1,8	1,9
BNI, värde, mn euro	194 581	198 630	204 620	211 130	218 600	225 170
Konsumentprisindex, förändrings-%	1,5	1,5	1,7	1,9	1,8	1,8
Förtjänstnivåindex, förändrings-%	2,0	1,3	1,2	1,5	1,8	2,0
Byggnadskostnadsindex, förändrings-%	1,0	1,3	1,6	2,4	2,4	2,4
Basprisindex på hemmamarknaden, förändrings-%	0,2	0,9	1,3	1,6	1,8	1,8
Arbetslöshetsgrad, %	8,2	8,4	8,3	8,1	7,8	7,5
Lönesumma, förändrings-%	1,0	1,3	1,8	2,5	2,2	2,4
ArPL-index	2 475	2 509	2 519	2 558	2 604	2 650
FPL-index	1 609	1 630	1 637	1 664	1 696	1 726
Statsandelsindex:						
Förändring i kostnadsnivån, prognos	2,3	1,1	1,2	1,5	1,7	1,9
Förändring i kostnadsnivån, budgetprop.	3,0	1,5	0,7	1,5	1,7	1,9
— inbegriper en indexkorrigering	+0,7	+0,3	-0,6			
Förändring i kostnadsnivån, utfall	1,8					
Universitetsindex	1,6	1,3	1,3	1,6	1,8	1,9
YLE-index		1,4	1,4	1,6	1,8	1,9
Arbetslöshetsförsäkringspremie						
— arbetsgivare, genomsnitt	2,32	2,20	2,20	2,20	2,20	2,20
— arbetstagare	0,60	0,50	0,50	0,50	0,50	0,50

ArPL-premie	22,8	23,6	24,0	24,4	24,7	24,9
— arbetsgivare	17,35	17,75	17,95	18,15	18,30	18,35
— arbetstagare under /≠53 år	5,15	5,55	5,75	5,95	6,10	6,15
— arbetstagare över 53 år	6,50	7,05	7,30	7,55	7,75	7,80
— lönekoeficient	1,327	1,350	1,364	1,379	1,398	1,424
De försäkrades sjukförsäkrings- premier						
— löntagarnas dagpenningspremie	0,74	0,84	0,85	0,85	0,84	0,84
— löntagarnas och företagarnas sjuk- vårdspremie	1,30	1,32	1,33	1,36	1,37	1,38
— pensionstagarnas sjukvårdspremie	1,47	1,49	1,50	1,53	1,54	1,55
Statens arbetsgivaravgifter	21,3	22,5	22,4	22,3	22,2	23,3
— sjukförsäkringspremie	2,04	2,14	2,15	2,15	2,15	2,14
— pensionsavgift (StaPL)	19,29	20,40	20,28	20,16	20,10	20,14
Kommunernas arbetsgivaravgifter	29,8	29,4	29,4	29,2	29,0	28,9
— sjukförsäkringspremie	2,04	2,14	2,15	2,15	2,15	2,14
— övriga socialförsäkringsavgifter	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7
— arbetslöshetsförsäkringspremie	3,06	2,82	2,82	2,82	2,82	2,82
— pensionsavgift (KomPL)	24,0	23,7	23,7	23,5	23,3	23,3

BILAGA 2 Ändringar i ramens struktur samt justeringar av pris- och kostnadsnivån*Strukturförändringar*

Ramnivån för 2015 höjs med ca 130 miljoner euro jämfört med rambeslutet från våren 2013 till följd av tilläggsbudgetarna för 2013, budgeten för 2014 samt strukturförändringarna i detta rambeslut. Många justeringar av ramnivån har berott på en ändrad tidsmässig fördelning av utbetalningarna för projekt eller upphandlingar eller på beaktandet av utomstående finansiering, s.k. genomgångsposter, i ramnivån.

I tabellen nedan ges en närmare beskrivning av strukturförändringarna och av deras verkningar på ramnivån för valperioden.

Ändringar i budgetens struktur jämfört med rambeslutet våren 2013, 1 000 euro

Moment	Ärende	2013	2014	2015
Budget 2014				
24.30.66	Utgifter för samarbetsprojekt. Motsvarande inkomster har antecknats under moment 12.24.99 (genomgångspost).		12 460	
29.30.40	Till följd av ändringen av yrkeshögskolornas status som juridisk person finns det flera privata yrkeshögskolor och således fastställs en större andel av de kalkylerade kostnaderna enligt det pris per enhet som innehåller moms, vilket ökar behovet av anslag med 3,266 miljoner euro. Privata yrkeshögskolor betalar på motsvarande sätt moms till staten, vilket ökar statens momsintäkter.		3 266	3 266
29.99.24	Korrigerigering av överföringen av Museiverkets objekt till Senatfastigheter. Tidigare fanns en reservation på 15 miljoner euro, nu har beloppet av kapitalhyran fastställts till 6,4 miljoner euro.		-8 600	-8 600
31.10.77	Utomstående finansierars andel av projektet Ring I är mindre. Syns även under inkomstmoment 12.31.10.		-15 000	
30.20.01	Bruttobudgetering av Trafiksäkerhetsverkets tillsynsavgifter för besiktningsverksamhet (motsvarande inkomster har antecknats under moment 11.19.07).		4 785	4 785
32.20.02	Ombudgetering av VTT:s omkostnader till följd av fördröjningen av lösningen för lokaler.		4 390	
32.20.46	Ombudgetering av innovationsstödet för skeppsbyggnad till följd av fördröjningen av slutförandet av fartygsprojektet.		3 200	
32.30.03	Bruttobudgetering av Patent- och registerstyrelsens tillsynsavgifter för stiftelser (motsvarande inkomster har antecknats under moment 11.19.09).		250	250
32.60.40	Ändring i kalkylen för utbetalningar: kalkylen för utbetalning av den fullmakt som reserverats för att stödja bioraffinaderiprojekt har senarelagts.		-15 000	15 000
33.10.54	Kostnaden för den höjning av de maximala boendeutgifterna för bostadsbidrag som det beslutats om i rambeslutet för 2014—2017 har preciserats för 2014.		4 000	

Ändringar i budgetens struktur jämfört med rambeslutet våren 2013, 1 000 euro

Moment	Ärende	2013	2014	2015
33.20.50, 51, 52; 33.60.35	FPL-bundna indexhöjningar genomförs med avvikelse från rambeslutet till fullt belopp, vilket föranleder en sammanlagd kostnad på 8,2 miljoner euro under de moment som inte omfattas av ramen.		-8 230	
33.20.50, 51, 52; 33.60.35	"Inpo-baserat tillmötesgående": Det skyddade beloppet i utkomstskyddet för arbetslösa (300 euro) och förkortningen av självrisktiden för arbetslöshetsdagpenning från 7 dagar till 5 dagar. Nettoeffekt, där sänkningen av behovet av utkomststöd har beaktats. Samtliga finns under moment som inte omfattas av ramen, och därför sänks den totala ramnivån på motsvarande sätt.		-66 800	-66 800
Tilläggs- budgetar för 2013				
flera	Finansiering med hjälp av den oanvända ramreserven i den första och fjärde tilläggsbudgeten för 2012 av sådana investeringar, projekt och anskaffningar av engångsnatur som stöder tillväxt och sysselsättning.	144 901		
21.10.74	Ändring av tidpunkten för den grundliga renoveringen av riksdagen.	8 000	-8 000	
24.30.66	Styrning av inkomster från auktionering av utsläppsrätter till projekt av engångsnatur för utvecklingssamarbete och klimatfinansiering i tilläggsbudget 1 och 4 (kan enligt regeringsprogrammet genomföras utanför ramen).	46 798		
24.30.66	Utgifter för ett projekt som genomförs i samarbete med österrikiska utvecklingssamarbetsverket. Motsvarande inkomster har antecknats under moment 12.24.99 (engångspost).	1 000		
27.10.18	Senareläggning av utbetalningarna av försvarsmaterielanskaffningar från 2013 till senare år under valperioden.	-18 627	5 673	12 954
27.10.18	Minskat värde för Foreign Military Sales (FMS)-avtalet (motsvarande ändring i inkomsterna under moment 12.27.99).	1 545		
30.40.62	Ombudgetering av den nationella medfinansieringen av Europeiska fiskerifondens projekt.	1 400		
31.10.40	Anslaget till Finavia för investeringar för reparation av Tammerfors flygplats återtas och ombudgeteras på grund av fördröjningar.	1 100		
31.10.77	Utgifter som motsvarar EU:s TEN-inkomster i den första och fjärde tilläggsbudgeten (inkomsterna har antecknats under moment 12.31.10).	7 603		
31.10.78	Fullmakterna för trafikprojekt i budgeten ska inte innehålla utomstående finansieringsandelar som staten inte svarar för. Vanda stads finansieringsandel för 2013 stryks under momentet för vissa trafikledsprojekt.	-10 000		

Ändringar i budgetens struktur jämfört med rambeslutet våren 2013, 1 000 euro

Moment	Ärende	2013	2014	2015
31.40.50	Ombudgetering av ett belopp på 9,37 miljoner euro som blev oanvänt 2012. På grund av processen för ansökning av understödet och projektens framskridande förskjuts tyngdpunkten för användningen av anslaget till en senare tidpunkt än den ursprungliga uppskattningen.	9 370		
32.30.51	Tillägg till offentlig arbetskraftsservice. Med anledning av uppsägningarna vid Nokia och företag knutna till Nokia har Finland lämnat in en ansökan om finansiering till Europeiska fonden för justering för globaliseringseffekter (motsvarande inkomster har antecknats under moment 12.32.99).	7 790		
35.01.21	Slutförandet av projekten för SALTI- och LUPA-informationssystemen har fördröjts, och därför blev ca 0,7 miljoner euro av anslaget oanvänt 2012. Beloppet ombudgeteras för 2013.	700		
RB 2015—2018				
25.10.05	Bruttobudgetering av allmänna intressebevakningstjänster (motsvarande inkomster har antecknats under moment 12.25.15).			19 726
29.40.55	Momskompensering med anknytning till yrkeshögskole-reformen (yrkeshögskolorna kunde tidigare få tillbaka moms med stöd av kommunernas rätt till återbäring, nu är de som aktiebolag momsskyldiga).			12 100
31.10.77	Utomstående finansiärs andel av projektet Ring I är mindre (Helsingfors stads finansiering kommer inte via statsbudgeten). Syns även under inkomstmoment 12.31.10.			-13 500
32.60.40	Ändring i kalkylen för utbetalningar: kalkylen för utbetalning av den fullmakt som reserverats för att stödja bioraffinaderiprojekt har senarelagts.		-15 000	15 000
33.20.52	Korrigerig av tekniskt fel: en besparing på 150 miljoner euro i ramutgiften som antecknats under moment som inte omfattas av ramen flyttas ut ur ramen och ramnivån höjs med motsvarande belopp (däriigenom innehåller momentet inte utgifter både utanför ramen och inom ramen).			150 000
33.10.54	Skyddat belopp på 400 euro för bostadsbidragets del. Finns under moment som inte omfattas av ramen, och därför sänks den totala ramnivån i överensstämmelse med ändringen i grunderna.			-14 000
Sammanlagt		201 580	-98 606	130 181

Justeringar av pris- och kostnadsnivån

Beslutet om ramarna för statsfinanserna 2015—2018 görs upp enligt pris- och kostnadsnivån 2015. En del av ramutgifterna, exempelvis utgifterna för utvecklingssamarbete och den statliga medfinansiering som motsvarar andelarna från EU:s strukturfonder, har tagits in i rambeslutet enligt gängse priser, varvid de innefattar en uppskattning av hur höjningen av prisnivån under ramperioden

kommer att inverka på anslaget. Till övriga delar justeras utgiftsnivån i ramen årligen utifrån den beräknade höjningen av pris- och kostnadsnivån. Ramen för valperioden omvandlas alltid i samband med rambeslutet till följande års prisnivå och de korrigeringar av pris- och kostnadsnivån som har gjorts preciseras i samband med beredningen av budgetpropositionen så att de överensstämmer med de senaste prognosuppgifterna.

Priskorrigeringen varierar årligen i enlighet med utvecklingen i pris- och kostnadsnivån. De justeringar av pris- och kostnadsnivån 2015 som presenteras i följande tabell baserar sig på finansministeriets prisutvecklingsprognos i mars 2014, som fanns tillgänglig vid regeringens ramförhandlingar den 24–25 mars 2014.

Justeringarna av pris- och kostnadsnivån jämfört med föregående rambeslut (våren 2013) uppgår till sammanlagt 185 miljoner euro för 2015, när man har beaktat de justeringar av pris- och kostnadsnivån som gjordes i samband med beredningen av budgeten för 2014 samt effekten av övergången till pris- och kostnadsnivån 2015 (inkl. beslutet att inte genomföra indexhöjningar i barnbidragen och försvarsmaterielanskaffningarna, att höja de utgifter som är bundna till folkpensionslagen och lagen om pension för arbetstagare i stället för index med 0,4 procent samt att halvera indexhöjningarna för universitet och yrkeshögskolor).

I justeringarna har man beaktat sådana lagstadgade och avtalsbaserade priskorrigeringar som görs i både ramnivån och anslagen, samt sådana prisjusteringar av övriga ramutgifter som görs i ramnivån och som används för anslagen enligt prövning.

Justering av rambeslutet till pris- och kostnadsnivån 2015, miljoner euro

Ramutgifterna enligt ekonomisk art	Index som använts vid kalkyleringen	Justering av anslagen och ramnivån		Justering av ramnivån
		Lagstadgad index-korrigering	Avtalsbaserad priskorrigering	Justering av kostnadsnivån för övriga ramutgifter
15-17 Pensioner	Arbetspensionsindex (ArPL)	17,7 ¹⁾		
18-19 Anskaffning av försvarsmateriel	Föregripande höjning 1,5 %		17,3 ²⁾	
01-14 Löner samt socialskyddsavgifter	Avtalshöjningar			-
Utgifter för trafiknätet	Byggnadskostnadsindex			24,5
01-14, 20-28 Övriga omkostnader och konsumtionsutgifter	Konsumentprisindex			13,4
30-39 Kalkylerade statsbidrag till kommuner och samkommuner	Statsandelsindex	56,8		
30-39 Övriga statsbidrag till kommuner och samkommuner	Statsandelsindex			5,0

Justering av rambeslutet till pris- och kostnadsnivån 2015, miljoner euro

40-49 Statsbidrag till näringslivet	Konsumentpris-index		42,4
50-59 Enligt lagstiftningen indexbundna statsbidrag till hushåll och allmännyttiga samfund	Folkpensionsindex (FPL)	7,9 ³⁾	
50-59 Icke-indexerade statsbidrag till hushåll	Folkpensionsindex (FPL)		23,9
50 Statlig finansiering för universitetens och yrkeshögskolornas verksamhet	Universitetsindex	16,6 ⁴⁾	
50-59 Övriga statsbidrag till hushåll och allmännyttiga samfund	Konsumentpris-index		10,3
60 Överföringar till statliga fonder utanför budgeten	Konsumentpris-index		0,5
60 Överföringar till Folkpensionsanstalten	Folkpensionsindex (FPL)	15,1	
60 Statens andel i de utgifter som föranleds av sjukförsäkringslagen	FPL/Konsumentprisindex	0,6	17,8
61-65 Statlig medfinansiering motsvarande EU:s strukturfondsfinansiering och övriga överföringar inom landet	Ingår i ramen för programperioden		
66-68 Överföringar till utlandet	Enligt gängse priser		
69 Överföringar till EU	EU:s BNP-pris-index	32,0	
70-79 Realinvesteringar	Byggnadskostnadsindex		0,9
90-99 Övriga utgifter	Konsumentpris-index		0,6
Tilläggsbudgetreserv och ofördelad reserv	Konsumentpris-index		5,6
Sammanlagt år 2015		146,6	17,3
			145,1

¹⁾ Höjningen av de utgifter som är bundna till FPL- och ArPL-index med 0,4 procent i stället för höjning av 2015 års index har beaktats.

²⁾ I anslagsnivån för försvarsmaktens omkostnader och anskaffningar av försvarsmateriel (exkl. personalkostnader) görs en föregripande pris- och kostnadsnivåjustering på 1,5 procent, som i efterhand justeras så att den i fråga om försvarsmaktens omkostnader och materiel- och förvaltningsutgifter för den militära krishanteringens motsvarar höjningen i levnadskostnadsindex samt i fråga om anskaffningar av försvarsmateriel höjningen i underindexet DK till producentprisindex för industrin. År 2015 genomförs dock ingen indexhöjning av försvarsmaterielanskaffningar av besparingsskäl.

³⁾ Frsyningen av indexhöjningarna av barnbidragen för 2013—2015 har beaktats (effekten för 2015 ca 24 miljoner euro).

⁴⁾ Effekten av att universitetens och yrkeshögskolornas indexhöjningar halveras för 2012 har beaktats (effekten ca 17 miljoner euro).

BILAGA 3 Den offentliga ekonomins inkomster och utgifter sektorsvis**Statsförvaltningen¹⁾**

	2013*	2014**	2015**	2016**	2017**	2018**
Direkta skatter	6,2	6,0	6,1	6,4	6,6	6,8
Skatter på produktion och import	14,8	15,1	15,2	15,1	14,9	14,8
Socialskyddsavgifter	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Skatter och socialskyddsavgifter sammanlagt	21,4	21,4	21,6	21,8	21,9	21,9
Övriga inkomster	3,4	3,4	3,4	3,2	3,2	3,3
varav ränteinkomster	0,2	0,2	0,2	0,2	0,3	0,3
Inkomster sammanlagt	24,8	24,8	25,0	25,0	25,1	25,2
Konsumtionsutgifter	7,1	7,1	7,0	6,9	6,7	6,6
Subventioner och övriga inkomstöverföringar	19,1	18,9	18,1	17,8	17,4	17,1
varav till andra offentliga samfund	12,8	12,7	12,1	11,9	11,7	11,4
Ränteutgifter	1,2	1,3	1,3	1,4	1,5	1,5
Kapitalutgifter	1,0	1,1	1,1	1,0	1,0	1,0
Utgifter sammanlagt	28,5	28,3	27,5	27,0	26,5	26,2
Nettokreditgivning (+) / nettoupplåning (-)	-3,7	-3,5	-2,4	-2,0	-1,4	-1,0

¹⁾ Enligt nationalräkenskaperna**Lokalförvaltningen¹⁾**

	2013*	2014**	2015**	2016**	2017**	2018**
Skatter och socialskyddsavgifter	10,7	10,7	10,7	10,6	10,7	10,7
Övriga inkomster	8,9	8,8	8,4	8,3	8,2	8,0
varav ränteinkomster	0,1	0,1	0,1	0,2	0,2	0,2
varav inkomstöverföringar från staten	6,9	6,7	6,3	6,3	6,2	6,1
Inkomster sammanlagt	19,7	19,5	19,2	18,9	18,8	18,7
Konsumtionsutgifter	16,7	16,7	16,6	16,5	16,4	16,3
varav löner och kollektiva avgifter	10,8	10,6	10,4	10,2	10,1	9,9
Inkomstöverföringar	1,6	1,6	1,7	1,7	1,7	1,7
varav sociala förmåner och sociala understöd	0,7	0,7	0,7	0,6	0,3	0,3
subventioner och övriga inkomstöver-						
föringar	0,8	0,8	0,9	0,9	1,1	1,1
ränteutgifter	0,1	0,1	0,1	0,2	0,3	0,3
Kapitalutgifter	2,1	2,0	2,0	1,8	1,8	1,8
Utgifter sammanlagt	20,4	20,3	20,3	20,1	19,9	19,8
Nettokreditgivning (+) / nettoupplåning (-)	-0,8	-0,9	-1,1	-1,1	-1,1	-1,1

¹⁾ Enligt nationalräkenskaperna

Socialskyddsfonderna¹⁾

	2013*	2014**	2015**	2016**	2017**	2018**
Investeringsinkomster	1,9	2,1	2,3	2,5	2,7	2,8
Socialskyddsavgifter	13,4	13,6	13,6	13,7	13,6	13,6
varav arbetsgivarnas avgifter	9,3	9,3	9,3	9,2	9,2	9,1
de försäkrades premier	4,1	4,3	4,4	4,4	4,5	4,5
Inkomst- och kapitalöverföringar från offentliga samfund	6,7	6,7	6,5	6,4	6,5	6,3
Övriga inkomster	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3
Inkomster sammanlagt	22,3	22,7	22,7	22,8	23,1	23,0
Konsumtionsutgifter	1,8	1,9	1,8	1,8	1,8	1,8
Sociala förmåner och sociala understöd	16,8	17,2	17,1	17,2	17,6	17,6
Övriga utgifter	1,5	1,7	1,6	1,5	1,5	1,5
Utgifter sammanlagt	20,1	20,7	20,6	20,5	20,9	20,9
Nettokreditgivning (+) / nettoupplåning (-)	2,1	2,0	2,1	2,3	2,2	2,1
Arbetspensionsanstalterna	2,1	2,1	2,2	2,3	2,2	2,1
Övriga socialskyddsfonder	0,0	-0,1	-0,1	0,0	0,0	0,0

¹⁾ Enligt nationalräkenskaperna

BILAGA 4 Ändringar i förhållande till prognosen för den offentliga ekonomin för föregående vår

Faktorer som påverkar saldot i de offentliga finanserna, enligt nationalräkenskaperna, % av BNP

	2014	2015	2016	2017
Saldo i de offentliga finanserna, våren 2013	-1,7	-1,2	-1,0	-0,9
Staten:				
Effekten av den förändrade statistiska utgångspunkten på statsbudgeten	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2
Effekten av den förändrade makroprognosen på statsbudgeten	-0,3	-0,4	-0,4	-0,4
Effekten av de beslutade åtgärderna på statsbudgeten	-0,1	0,7	0,7	0,8
Förändring i kalkylen för ränteutgifter	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1
Effekten av andra faktorer	-0,2	-0,2	-0,1	0,0
Lokalförvaltningen:				
Effekten av den förändrade statistiska utgångspunkten på statsbudgeten	0,2	0,2	0,2	0,2
Effekten av den förändrade makroprognosen på statsbudgeten	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1
Effekten av de beslutade åtgärderna på statsbudgeten	0,3	0,3	0,3	0,3
Effekten av andra faktorer	-0,2	-0,4	-0,3	-0,3
Arbetspensionsfonder:				
Effekten av den förändrade statistiska utgångspunkten på statsbudgeten	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1
Effekten av den förändrade makroprognosen på statsbudgeten	-0,1	-0,1	0,0	-0,1
Effekten av de beslutade åtgärderna på statsbudgeten	0,0	0,2	0,2	0,2
Effekten av andra faktorer	0,0	0,0	0,0	0,1
Övriga socialskyddsfonder:				
Effekten av den förändrade statistiska utgångspunkten på statsbudgeten	0,0	0,0	0,0	0,0
Effekten av den förändrade makroprognosen på statsbudgeten	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1
Effekten av de beslutade åtgärderna på statsbudgeten	0,0	0,0	0,0	0,0
Effekten av andra faktorer	0,0	0,1	0,1	0,2
Finansiell ställning för den offentliga ekonomin, våren 2014	-2,4	-1,4	-0,9	-0,3